

SLOVENCİ PO VOLITVAH

ANDREJ BRATUŽ

Za nami so italijanske politične volitve. Odmevi nanje pa so še vedno živahni in aktualni. O rezultatih smo že obširno poročali v prejšnji številki. Jasno pa je, da prav volilni izidi dajejo vzpodbudo za razne komentarje, ki so pač sad razmišljanj in opazovanj tako samih volivcev kot tudi političnih komentatorjev.

V teh vrsticah naj se za hip pomudimo ob dovolilnem položaju pri nas, ali bolje ob slovenskih odmevih na volitve in njih za nas pomembne izide. Gotovo se vsak izmed nas sprašuje, kakšen je pomen volilnih izidov za Slovence v Italiji. Parlamentarne volitve so vedno pomemben mejnik za politično življenje v državi, torej tudi za nas Slovence v deželi Furlaniji-Juljski krajini. Posebno so važni zato, da preverimo, ali so zmogale sile, ki so odprte in občutljive za naša življenska vprašanja ali ne. Če smo pred par leti morali v glavnem odgovoriti ne, lahko sedaj z zadovoljstvom odgovorimo da. To v glavnem v vsedržavnem merilu, kjer je zmagala Oljka, torej politična kaolicija, ki smo jo tudi Slovenci v veliki večini močno podprli. Seveda so recimo na Tržaškem opredelitve za Oljko mnogo manjše kot na Goriškem. V Trstu je še vedno dominantna desnica, medtem ko je v Gorici prodorno zmagala levosredinska koalicija s široko pristojnostjo različnih komponent (Ljudska stranka, nekdanji komunisti, PDS, zeleni, Slovenska skupnost itd.). Izvoljen je bil zopet slovenski senator, pa tudi v poslanski zbornici bo sedel vidni predstavnik Oljke in še sedanji državni podtajnik za poljedelstvo. Vse to so seveda pozitivni znaki in prav je, da jih kot take zabeležimo.

Kako pa je potekala volilna kampanja. Smo bili Slovenci v nji aktivno in vidno prisotni? To je seveda drugo vprašanje. Že od prvih poveljnih upravnih volitev dalje smo bili Slovenci navajeni na aktivno tudi zunanjo prisotnost v volilnih kampanjah. To še zlasti kot izraz samostojnega slovenskega političnega nastopanja. Slovenski lepaki so bili prisotni tako v Trstu in Gorici in so tako tudi zunanje manifestirali slovensko prisotnost v naši deželi. Podobno seveda na celotnem podeželju goriške in tržaške pokrajine. Pri raznih kasnejših volilnih nastopih je slovenska stranka bila aktivno prisotna s svojo propagando - pisano in ustno - tudi v videmski in pordenonski pokrajini, pa še dalje (kot recimo v Bellunu, ki je spadal za parlamentarne volitve v goriško-videmsko-pordenonsko volilno okrožje). Vsega tega pri teh volitvah ni bilo. Lahko bo kdo pripomnil, da to ni važno. Za nas pa je pomembna tudi zunanja podoba, t.j. politično in jezikovno izražanje manjšine na svojem ozemlju. Le pogledimo na Južno Tirolsko ali v Dolino Aosta, kjer se lahko še vedno kaj naučimo. Ali naj bo sicer sam lepak "Voli komuniste" merodajna priča za našo prisotnost v deželi? V to naj se zamislijo vsi, ki so zato poklicani, tudi slovenska stranka.

PO POLITIČNIH VOLITVAH 21. APRILA

"OLJKA" V NAŠIH LOGIH

IVO JEVIKAR

Slovenci v Italiji smo v veliki večini sprejeli izide predčasnih parlamentarnih volitev 21. aprila z velikim olajšanjem.

Z LEVE senator Darko Bratina, poslanec Mario Prestamburgo (Foto Bumbaca) in senator Fulvio Camerini (Foto Kroma)

Za zmago Oljke so se izrekle vse organizirane skupine v naši skupnosti, če izvzamemo krog okoli lista Slovenski glas in pa slovenske aktiviste Severne lige, katerim pa bi težko pripisali večji vpliv na slovensko javnost.

Marsikdo se je bal zmagae desne sredine, ki ima v naših krajih v glavnem značaj skrajne desnice, prenetene z nacionalizmom. Bal ne samo zaradi splošnih pogledov na socialno vprašanje, temveč predvsem zaradi odnosa do dveh vprašanj: do pravic naše narodne skupnosti in do stikov z Republiko Slovenijo.

Težko je reči, ali je za zaostrovanje glede obeh vprašanj bolj odgovorna krajevna skrajna desnica, ki je pritiskala na Rim, ali pa je kdo v središču celo spodbujal tukajšnje prenapetosti, saj tudi v Berlusconijski vladi ni manjkalo protislovenskih dejavnikov.

Če so se volitve dobro iztekale glede vsedržavne slike in če smo ob tem Slovenci lahko zadovoljni, da je bil potrjen - tokrat z velikim osebnim uspehom - slovenski senator Darko Bratina, pa ostaja dejstvo, da bomo imeli na krajevni ravni še naprej veliko težav.

Dovolj je, da si osvežimo spomin na volilne izide. V Furlaniji-Juljski kra-

jini imamo sedem senatorjev: tri je izvolil Pol svoboščin (eden pripada Listi za Trst, eden Nacionalnemu zavezništvu, eden pa Krščanskodemokratski sredini), dva Severna liga in le dva Oljka. Porazdelitev 13 poslancev pa nam daje to sliko: kar šest jih sodi v Pol svoboščin (trije so iz Nacionalnega zavezništva), štiri so iz vrst Severne lige, le trije pa zastopajo zavezništvo Oljke.

Zanimiva je razlika med Trstom in Gorico. Gorica, ki je v nasprotju z dolgotrajno tradicijo na zadnjih upravnih volitvah izbrala desno sredino, je tokrat izvolila tako poslance kot senatorja iz zavezništva Oljke. Trst, ki je leta 1993 izvolil župana Illyja kot izraz levosredinskega povezovanja, pa se je zelo krepko vrnil k desnosredinski izbiri, saj so vsi trije neposredno izvoljeni parlamentarci iz raz nacionalistične desnice, medtem ko bo imel "drugi Trst" svojega glasnika

v senatorju Cameriniju, ki je bil izvoljen s pomočjo "ostankov". V Trstu je za poslance Menio glasovalo 48,5% volivcev, v tržaški okolici za posl. Niccolinija 43,3%, v večjem delu tržaške pokrajine pa je bil senator Camber izvoljen z 51% glasov.

Poglavje zase je Benečija, kjer se je močno uveljavila Severna liga, ki je sploh v deželnem merilu prva stranka, če upoštevamo proporcionalni del poslanskih volitev (23,2% proti vsedržavnemu poprečju 10,1%). V slovenskih krajih je vidno napredovala tudi Stranka komunistične prenov. Pri njenem izidu pa je treba upoštevati, da je bil njen kandidat Slovenec - edini v proporcionalnem delu, in da so ideološke zavore precej popustile ob upoštevanju volilnega sporazuma Oljka - komunisti za ostali dve sočasni volilni preizkušnji.

Ravno Severna liga igra pri dovolilnih razmišljanjih zelo pomembno mesto. Skupno z levo sredino namreč sestavlja deželno vladno koalicijo, poleg tega pa v Furlaniji-Juljski krajini črpa veliko svoje moči iz furlanskih avtonomističnih gibanj preteklih let, ki so bila tako socialno kot narodnostno odprta. Oljka bi morala začeti z njo iskren dialog. Z njenimi glasovi bi bila Oljka premagala Pol svoboščin tako v senatnem kot v drugem poslanskem okrožju v Trstu.

Zelo pereče pa je tudi vprašanje, ali bodo znali sestavni deli levosredinskega zavezništva Oljke držati skupaj tudi po volitvah. Jeseni bodo namreč v Trstu pokrajinske volitve in predčasne občinske volitve v Miljah.

Dosedanji zgledi niso najbolj vzpodbudni. Župan Illy je bil pred leti izvoljen s pomočjo Demokratičnega zavezništva, ki pa je v bistvu propadlo, sam župan pa je deležen številnih kritik, češ da v volilni kampanji ni pomagal Oljki. Podobno občinsko zavezništvo je v Miljah ne samo propadlo, temveč povzročilo razpust občinskega sveta.

Nevarnost ni namišljena. To se je pokazalo na javni "pospravi" volitev, ki jo je tržaška Oljka priredila v gledališču Miela. Za mizo na odru sta poleg koordinatorja Oljke in kandidatov nenapovedano, a "samo-umevno" sedla pokrajinska tajnica Ljudske stranke in pokrajinski tajnik Demokratične stranke levice. Kaj pa ostali zavezniki? Lepo med občinstvo!

02

Janez Povše
ZMAGA OLJKE LAHKO MANJŠINO USPAVA

CERKEV IN SLOVENIJA; CERKEV
IN SOCIALNA DRŽAVA; CERKEV
IN NARODNE MANJŠINE

Piše dr. Egidij Vršaj
v prihodnji številki Novega glasa.

03

intervju
MARJAN MARKEŽIČ

04

Terezika Srebrnič
ŠKOFIJSKI SINODI NAPROTI

05

Ivan Žerjal
PRIMOŽ KREČIČ O PAPEŽEVEM OBISKU

05

Jurij Paljk
PONIGLAVI UVODNIK V RAZGLEDIH

06

Ambrož Kodelja
DOBERDOBSKI DEKAMERON

09

DR. ANGEL KOSMAČ ZLATOMAŠNIK

10

P.B.
"OB PESMI SEM VEDNO MLAD"

11

Alessio Stasi
VIPOLŠKI GRAD

12

Erika Jazbar
KD STUDENCI: ILDINE PRAVLJICE

13

Marjan Drobež
1. MAJ V SLOVENIJI

1

ČETRTEK
2. MAJA
1996

VSEBINA

ZA MIR NA BLIŽNJEM VZHODU

SAŠA RUDOLF

16-dnevna vojna je izraelsko državo stala 200, libanonsko pa 500 milijonov dolarjev. Po mnenju vojaških strokovnjakov so v Izraelu potrošili vsaj 100 milijonov dolarjev za 18.000 topovskih izstrelkov in za 1.600 vojnih preletov Libanona, preostalih 100 milijonov pa bodo potrošili za obnovo 1.200 poslopij, ki so jih Hezbollahi s "katjušami" porušili v Gornji Galileji. Pri tem pa niso upoštevali 30 milijonov dolarjev, ki jih je izraelski turizem izgubil med vojno.

Sporazum, ki prepoveduje tako Izraelcem kot Hezbollahom obstreljevati področja, na katerih živi civilno prebivalstvo, naj bi po mnenju izraelskega premiera Peresa trajal vse do 29. maja, ko bodo v državi parlamentarne volitve. Do tedaj se Izrael ne bo pogajal s Sirijo, ki s svojimi 30 tisoč oboroženci dejansko vlada v Libanonu.

Begunci, ki so med vojno zapustili svoje domove, v Libanonu jih je bilo prek 300 tisoč, v Galileji pa okrog 50 tisoč, se pola-

goma vračajo, čeprav bodo začasno morali živeti pod šotori.

Ministrski predsednik Peres se je celo med obiskom v Washingtonu moral braniti očitkov izraelske desnice, ki meni, da vojaški nastop ni prinesel uspeha in da bo umik vojske iz Hebrona odprl novo krizo. Izraelska vojska se bo po mnenju telavivskega časopisja pričela umikati iz večine cisjordanskih mest že čez nekaj dni.

Nekako neopazna je bila med prizadevanji za prekinitev ognja posredovalna vloga teheranske diplomacije. Zunanji minister Velayati je verjetno dosegel najpomembnejši diplomatski uspeh v zadnjem desetletju. Odkar se je Iran odpovedal izvozu Homeinijeve islamske revolucije, si je pridobil ugled predvsem v azijskem svetu. Teheran je zdaj priznani pogajalec za ureditev regionalnih sporov na primer v Tažikistanu, Armeniji, Azerbajdžanu in Afganistanu, izboljšal pa je tudi trgovinske odnose z vsemi, razen z Združenimi državami in Izraelom.

ZA EVROPO, A BREZ IZSILJEVANJ

NARAŠČAJOČA PREDVOLILNA MRZLICA

JANEZ VUK

Čeprav manjka do volitev v Sloveniji še dobrih osem mesecev, se vse stranke v bistvu že obnašajo predvolilno. Kot znano, tudi demokracija ni idealen sistem, prav posebej pa ni idealen v predvolilnem času. To je čas, ko stranke predvsem snubijo volivce in se obnašajo, kot se pač obnašajo snubci. To vsekakor ni čas za trezno sprejemanje pomembnih odločitev. To kaže tudi dogajanje prejšnjega tedna v Sloveniji, ki je potekalo v znamenju pobud za spremembo volilnega sistema in razprav o spremembi zakonodaje na področju nepremičnin v skladu z zahtevami Evropske zveze. Socialdemokratska stranka Janeza Janše je že pred časom podala pobudo za referendum o spremembi obstoječega proporcionalnega volilnega sistema v smeri večinskega, vendar je Jožef Školč, predsednik državnega zbora, pobudo najprej zavrgel, na ustreznost odločitev sodišča pa je nato pobudo za začetek referendumskega postopka vendarle sprejel. Pobuda

očitno temelji na utemeljenem premisleku, da bodo na prihodnjih volitvah zmagale t.i. stranke slovenske pomladi. Ni pa gotovo, če bodo krščanski demokrati hoteli sodelovati v tovrstni koaliciji. Mnogo je znamenj, ki kažejo, da se bodo raje odločili za navezo z Drnovškovo LDS. V večinskem volilnem sistemu bi morale stranke oblikovati predvolilne koalicije, v tem primeru pa bi SKD le stežka šla v predvolilno koalicijo z LDS, saj bi tvegala osip volivcev. Pobuda socialdemokratov za spremembo volilnega sistema je povzročila pravo politični preplah, kar kaže tudi dejstvo, da je drugi dom slovenskega parlamenta, državni svet, nemudoma sprejel svojo pobudo za spremembo volilnega sistema. Ob tem se ni mogoče ubraniti vtisa, da gre zgolj za manever, s katerim naj bi v javnost vnesli zmedo, v kateri bi pobuda socialdemokratov zvodena. Prestop SKD iz tabora strank "starega režima" v tabor strank "slovenske pomladi" bi namreč pomenil tektonski politični premik, ki bi lahko

ogrozil dosednji potek tranzicije, to je potek političnih in gospodarskih reform, ki so bolj ali manj v skladu z interesi nosilcev nekdanjega režima. Tudi razprava v državnem zboru, katere namen je bil z ustreznim zakonom udeležiti duha t.i. španskega kompromisnega predloga o spremembi nepremičninske zakonodaje, je pokazala, da se bodo stranke le stežka odrekale predvolilni retoriki in se osredotočile na bistvo problema. Medtem ko vladajoča koalicija igra na karto podpisa sporazuma o pridruženem članstvu z Evropsko zvezo še pred volitvami, poskuša opozicija prepričati volivce s poudarjanjem nacionalne ogroženosti v primeru ukinitve omejitev za tuje v zvezi z nakupi nepremičnin. Ne glede na dogajanje v parlamentu pa velja poudariti, da po anketah med ljudmi v Sloveniji še vedno prevladuje odklonilno stališče do približevanja Slovenije Evropski zvezi. Slovenci, ki so iz Jugoslavije odšli zaradi srbskega hegemonizma, se bodo, kot vse kaže, le stežka odločili za vstop v novo "nacionalno" zvezo, še zlasti če bo Italija nadaljevala s svojo "skrbniško" vlogo v odnosu do Slovenije.

ŠTIRI KNJIGE PRI SLOVENSKI MATICI

MIRO OPPELT

Svetovni dan knjige je najstarejša slovenska založba - Slovenska matica - v torek, 23. aprila, proslavila s predstavitevjo štirih novih knjižnih izdaj. Prisotne avtorje je predstavil predsednik dr. Joža Mahnič. Svečanosti so se udeležili tudi minister za kulturo Janez Dular, državni sekretar Peter Vencelj in veleposlanik republike Italije Massimo Spinetti. Dve deli se nanašata na italijansko kulturno dediščino. Boris Pahor objavlja pod naslovom *Ladja brez krmarja* niz dvajsetih kratkih esejev, v katerih dinamično in poglobljeno, a obenem pregledno prikazuje narodno identiteto v italijanski književnosti od Danteja do Slataperja. Gre za niz posegov na Radiu Trst A v času, ko je za marsikatero slo-

venskega kulturnika veljala teza, da je naša književnost nesrečna, ker je morala igrati poglobljeno vlogo pri potrditvi slovenske identitete. Tržaški pisatelj spodbija površnost teze. K tej dragoceni knjigi se bomo še povrnili.

Tone Perčič je objavil knjigo *Dante pri Slovencih*. Obravnava navzočnost Dantejeve literature v slovenski kulturi. Slovenska matica je izdala tudi prevode iz angle-

ščine izbranih razprav Rada L. Lenčka. Prikazan je obsežen prerez znanstvenega opusa jezikoslovca in profesorja slavistike na kolumbijski univerzi v New Yorku. Spomnimo, da je prof. Lenček s prof. Velikonjo letošnji prejemnik nagrade Vstajenje za delo *Kdo je kdo* med Američani slovenskega pokolenja. *Kopist in samota* pa je naslov knjigi akademskega slikarja in likovnega teoretika Marijana Tršarja. Gre za preplet razmišljanj o estetskih in življenjskih vprašanjih od slovenskega do pariškega prostora.

CERKEV IN SLOVENIJA; CERKEV IN SOCIALNA DRŽAVA; CERKEV IN NARODNE MANJŠINE.

To so nekatera temeljna poglavja obširne študije, ki jo je ob obisku papeža Janeza Pavla II. v Sloveniji napisal naš sodelavec in priznani ekonomist dr. Egidij Vršaj. Študijo bomo objavili v prihodnjih dveh številkah (9. in 16. maja) Novega glasa.

ZMAGA OLJKE LAHKO MANJŠINO USPAVA

JANEZ POVŠE

Niti najmanjšega dvoma ne more biti, da je zmaga Oljke na nedavnih volitvah velika potrditev tako zvane zmerne Italije oz. takšne družbe, ki gradi v prvi vrsti na umirjenosti, stabilnosti in medsebojni solidarnosti. Tudi ni nobenega dvoma, da je slovenska manjšina s svojim volilnim deležem, predvsem pa s svojo zavzetostjo in jasno opredeljenostjo pri tej zmagi odigrala pomembno in več kot častno vlogo. Hkrati se je zgodilo še nekaj enako dragocenega, da se je namreč takorekoč vsa manjšina znašla na istem političnem bregu, da so jo nedavne volitve dobesedno povezale in ji dale vedeti, kako številni so razlogi za pozabo notranjih različnosti ter siceršnje razdrobljenosti. Nekateri omenjeno dejstvo že pozdravljajo kot tisto povezavo znotraj slovenske manjšine v Italiji, ki je izpolnila prav vse naloge novega časa in na katere naj bi torej manjšina v celoti odgovorila. Z drugimi besedami, predlogi o nekakšnem Narodnem svetu Slovencev v Italiji, demokratično izvoljenem skupnem predstavništvu, naj bi bili od zmage Oljke dalje odpravljena vsakršna razdalja znotraj manjšine, zaradi česar so popolnoma odveč

vsakršna razmišljanja o tistih povezavah, ki naj bi jih uresničila manjšina sama.

Že pred časom smo opozarjali, da je Dinijeva vlada sicer vse kaj drugega, kot je bila Berlusconijska, vendar so se pod njeno taktirko dogajale tudi takšne stvari, kot je "racionalizacija" slovenske šole. Poteze šolskega skrbništva takoj po volitvah dodatno dokazujejo, da se določene neugodne usmeritve nadaljujejo in bo morala manjšina ustrezno odgovoriti. Seveda bi bile razmere v primeru zmage sil desne sredine neprimerne slabše, toda razlogov za brezskrbnost ni niti sedaj, ko smo na sreči izvolili Oljko.

Jasno je torej, da mora slovenska manjšina v Italiji najti močnejše odgovore, ki so lahko le v večji strnjivosti in preseganju bajke vse številnejših komponent. Manjšina bi se torej morala zavedati, da zgolj ugodna državna ureditev ne more odpraviti njenih problemov, zaradi tega si mora prizadevati za uveljavitev posebnih pogojev, ki ji šele omogočajo normal-

no življenje. Dovolj odločni načrti v tej smeri pa lahko izidejo iz manjšine le tedaj, kadar je v njej dovolj tako zvanega skupnega manjšinskega interesa, kar pa očitno ni mogoče brez vnaprejšnje strnjivosti. Vse to pomeni, da mora najti manjšina vzvode za lastno povezanost tudi in predvsem znotraj sebe in za sebe, sicer je povezanost, ki jo narekujejo zgolj državljska opredeljevanja, žal premalo. Otipljivo dejstvo predstavlja resnica, da so zadnje čase prizadevanja za tesnejšo manjšinsko strnjivost in organiziranost obstala na mrtvi točki, češar ne bi smeli podaljševati v nedogled. Na nazadnje si je mogoče zaznavno volilno prisotnost Severne lige med našimi ljudmi razlagati tudi s predpostavko, da se je marsikdo naveličal sedanjega stopicanja na mestu, ki se utegne še nadaljevati, v kolikor ne bomo znali zmage Oljke razumeti tako, da nam bo res v korist.

NOVI GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:

GLAVNI UREDNIK: ANDREJ BRATUŽ
ODGOVORNI UREDNIK: DRAGO LEGIŠA
IZDAJATELJ: ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA, PREDSEDNIK DR. DAMJAN PAULIN
REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949 POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5
LOGOTIP, KONCEPT IN OBLIKOVANJE: KREA DESIGN AGENCY S.R.L. / GORICA
TISK: TISKARNA BUDIN / GORICA
NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI
IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC
LETNA NAROČNINA: ITALIJA in SLOVENIJA 60.000.
INOZEMSTVO 90.000 LIR, ZRAČNA POŠTA 110.000 LIR
POŠTNI TEKOČI RAČUN: 10647493
CENA OGLASOV: PO DOGOVORU

34170 GORICA, RIVA PIAZZUTTA 18

TEL 0481 / 533177
FAX 0481 / 536978

34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3

TEL 040 / 365473
FAX 040 / 775419

INTERVJU / G. MARJAN MARKEŽIČ

OBNAVLJAMO KATOLIŠKI DOM

JURIJ PALJK

Na Goriškem vsi poznamo gospoda Marjana Markežiča, saj je znan kot izredno delaven človek odprtega srca in vedrega nasmeha. Poleg tega, da je sovojniški župnik, urednik Pastirčka, da uči verouk v slovenskih šolah in da je prvenstveno duhovnik, to se pravi dušni pastir, pa ima g. Marjan tudi veliko vlogo pri obnovitvi Katoliškega doma v Gorici, saj je pravzaprav on duša vseh del in glavna gonilna sila pri obnovi tega pomembnega kulturnega hrama Slovencev v Gorici. Morda bi morali k temu dodati še malce manj znano dejstvo, to namreč, da g. Marjan veliko deluje tudi na karitativnem področju, saj je med vojno in po njej v Bosni ter na Hrvaškem velikokrat obiskal te kraje s konvoji, ki so tja vozili vsem potrebnim kri, hrano in predvsem zdravila. G. Markežič sila nerad govori o teh stvarih, ker pravi, da je tako bolje; rad pa pove, da tudi sam pomaga obnavljati porušeno Bosno in Hrvaško.

Sicer pa nasmejanega g. Marjana največkrat vidimo v skromnem in izdelanem avtu, kako gre na gradbišče na Drevored 20. septembra v Gorici, kjer se hitro preobleče in ima v rokah zdaj kompresor, zdaj kladivo; skratka: brez njega si ne moremo predstavljati velikih obnovitvenih del pri Katoliškem domu. Ker je izredno zaposlen in nima časa niti za kosilo, tako da največkrat poje kar skromen sendvič, ki ga ima običajno kar na sedežu avtomobila, smo tudi na ta intervju čakali precej časa. Končno si je le utrgal dobre pol ure, da nam je povedal, kako potekajo dela pri Katoliškem domu.

Kdaj ste začeli z obnovo Katoliškega doma in na kateri točki so obnovitvena dela danes?

Z obnovo Katoliškega doma smo začeli pred tremi leti. Delo smo si zamislili v štirih fazah. Prvi sklop del naj bi bila nova stavba za glasbene dejavnosti, ki jo uporabljamo že poldrugo leto; v tej stavbi ima sedež Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel. Tu je tudi mala dvorana, imenovana komorna dvorana. Drugi del naj bi obsegala zidarska dela v sami veliki dvorani, razširitev spredaj, ob straneh in pri odru, popolna prenova torej. Oder mora biti večji, da bo Katoliški dom lahko postal pravo gledališče. Tretji del naj bi bila obnova velike zgradbe, kjer bodo sedeži društev in razni prostori za vaje. Četrti sklop del pa so finiture, obloge in podobno v sami dvorani, na hodnikih, na odru, vsa zunanost, ki jo je potrebno urediti. Prvi in drugi sklop del smo že opravili; sedaj smo nekje pri zadnji tretjini del. Delamo s polno paro in upamo, da bodo dela šla h koncu brez večjih zastojev.

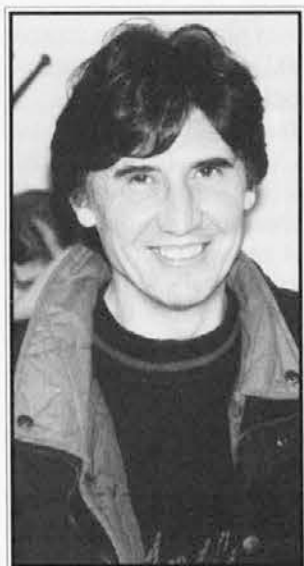
Kdaj nameravate dela končati?

To je veliko vprašanje, na katerega lahko odgovori sa-

mo tisti, ki je poln Svetega Duha. Moje sanje so, da bi do tega prišlo ob koncu oktobra letos in da bi takrat svečano odprli ves kompleks; to naj bi se torej zgodilo 20. oktobra letos. Mesec dni pred Cecilijanko torej, ki bi bila tako prva velika prireditve v Katoliškem domu.

Nam lahko opišete prenovljeni Katoliški dom in našim bralcem poveste, kako bo izgledal?

Če začnemo spodaj, se pravi od temeljev, imamo pod odrom velike prostore za vaje in prostor za orkester; potem sta tu še dva večja prostora za igralce, kjer naj bi bile t.i. "prima donne". Zraven sta dva manjša prostora za ostale igralce; Italijani temu pravijo "camerini"; končno sta še dva večja prostora, ki bosta služila za slačilnici. Tako imamo v kletnih prostorih vsega skupaj šest takih prostorov, ki so primerni za nastopajočce. Tu sta še velik prostor za orkester in velik prostor za vaje, kjer je ostala skorajda cela nekdanja mala dvorana Katoliškega doma. Če se preselimo v pritličje, bomo imeli, če gledamo od glavnega vhoda, na desni strani dva velika hodnika, ki bosta odprta; notri bo velik atrij, levo velik hodnik, kjer bo vhod v malo dvorano, bar in vhod v druge pomožne prostore. Z desne strani se dvignemo v prvo

nadstropje, kjer bosta velik razstavni prostor in stopnišče za zasilni izhod. V veliko dvorano bomo šli na sredi, kjer je bil nekoč stari vhod; seveda se bomo morali povzpeti po stopnicah, ker je cela dvorana dvignjena, dvorana bo namreč velik avditorij. Dejansko bo nova dvorana šla od kvote nič do višine nekdanje galerije Katoliškega doma. V prvem nadstropju bodo velik prostor za režijo, prostor za radijska in televizijska snemanja ter še tri manjše sobe za simultano prevajanje; zraven so še manjša pisarna in seveda sanitarije. Tu je še povezava z glasbeno šolo in vsemi ostalimi stavbami, tako da človek vstopi v cel sklop stavb in lahko gre v katerokoli stavbo, ne da bi moral zato iti na prosto. Oder je zamišljen tako, da bo opremljen z najsodobnejšo opremo za dviganje scen, kulis, za svetlobne mostove in vse potrebno ter seveda s prostorom nad samim odrom, tako da bo dostop zelo enostaven. Moram še povedati, da se pride po velikem in udobnem stopnišču od točke nič do 18 metrov višine. Nad samo dvorano bo v sprednjem delu nad režijo prostor za predelavo zraku in ogrevanje.

Bosta res v novem Katoliškem domu tudi dva razstavna prostora?

Za razstavni prostor je zamišljen atrij takoj ob vhodu, nato hodnik na levi strani in seveda tudi hodnik v prvem nadstropju, tako da bo prostora za vsakovrstne razstave več kot dovolj.

Koliko pa bodo znašali stroški te velikanske in temeljite prenove Katoliškega doma?

To je eno od velikih vprašanj, na katero si sam skoraj ne upam odgovoriti. To so take številke, da mora imeti človek pred njimi zares velik "rešpekt". Vsekakor predvidevamo, da bodo ta dela stala približno tri milijarde in pol lir. Ne smemo pozabiti, da obnavljamo stare zgradbe in teh starih zgradb je veliko. Obnova starih zgradb stane veliko več, kot pa, da bi vse na novo zgradili. Samo podatek: površina celotnega Katoliškega doma je nad 12 tisoč kvadratnih metrov; od tega je strehe več kot 2600 metrov, to pomeni deset lepih, velikih vil. Koliko pa stanejo, lahko vsak doma sam in hitro izračuna. Tu je še nad tri tisoč metrov tlakovane površine, ostalo pa bodo zelenice, travnato in igrišče na betonu. Ko me vprašajo, koliko bo stalo in kako to, da porabimo razmeroma zelo malo denarja glede na materiale, ki jih uporabljamo, pravim vedno takole: z denarjem lahko vsak dela; brez denarja ali pa z malo denarja je pa velika umetnost delati. Zato se imamo tudi za umetnike. Veliko se govori o tem, koliko denarja je in od kod vse prihaja. Denarja je zelo malo in tudi ne prihaja pravočasno. Zelo veliko računamo na našo dobro voljo in zaupamo tudi v božjo pomoč. Začetek samih del je bil zelo skromen; bali smo se, kako in kaj, sedaj pa vsaj računamo na tisto, kar je obljubljeno. Obljubljeno je sicer takole: tretjino naj bi prispevala Republika Slovenija, eno tretjino zneska bi dobili na osnovi deželnega zakona za obmejno

področje, in eno tretjino sredstev (to je ogromna številka!) pade na naša ramena. Pričakujemo tudi kakšen prostovoljen prispevek; do sedaj jih žal ni bilo veliko (meseca aprila npr. le 60.000 lir!). Gremo naprej s posojili. Vemo pa, kako visoke so obresti danes. Poleg tega moram še povedati, da je Dežela tista, ki zavlačuje z izplačilom obljubljenega denarja. Prejeli smo prispevek za leto 1991 in smo v polnem teku del, tako da obstaja nevarnost, da ustavimo dela, če prispevki ne bodo hitro prišli. Če pa ustavimo dela, vemo, da se bo gradnja zavlekla globoko proti letu 2000 ali pa še dlje. Pričakovali smo več prostovoljnega dela, ki je lahko zelo različno. Vsak dan me več oseb vpraša, kdaj bomo dela končali ali kje bo njihovo društvo dobilo nove prostore. V treh letih pa so se le trije (!) ponudili za nekajurno pomoč.

Katoliški dom bo postal najmodernejši objekt za kulturno udejstvovanje v Gorici. Kako bo načrtoval kulturno delovanje in kdo bo odgovoren za te dejavnosti?

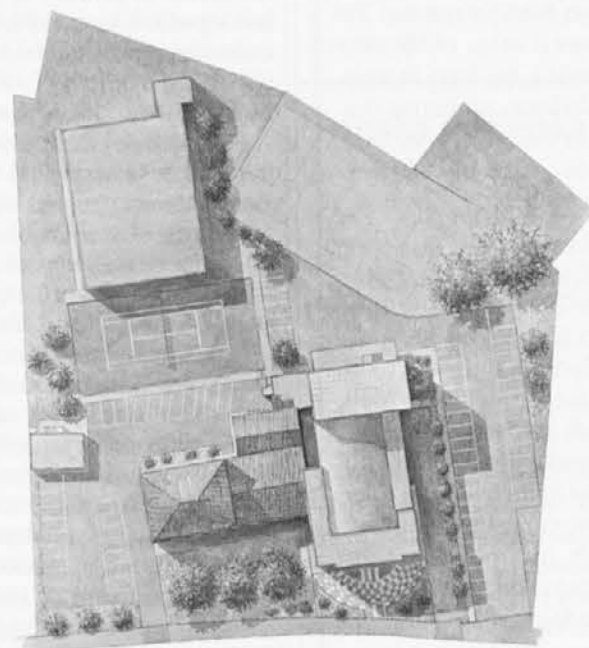
Pred časom smo ustanovili kulturno društvo Katoliški dom, ki že sodeluje pri samem izvajanju obnovitvenih del, poleg tega pa že snujemo načrte za delovanje, ko bo Katoliški dom odprt. Že sedaj potekajo določeni programi, seveda v skrčeni obliki, v mali dvorani in v drugih objektih ter tudi v telovadnici. Društvo že načrtuje delovanje za naprej. Veliko ljudi dobre volje je in upam, da bomo lahko navdušili tudi druge, da se bodo približali in nam pomagali, da bomo uspešno delovali in predvsem tako upravičili te velike finančne investicije in sedanje skrbi, ki jih ni malo.

Nameravate uskladiti delovanje Katoliškega doma z delovanjem Kulturnega doma v Gorici?

Vedno smo bili odprti za sodelovanje z vsemi ljudmi dobre volje. Po drugi strani pa sem prepričan, da je na Goriškem dovolj prostora za vse, za delovanje na različnih področjih, in tudi dela je dovolj. Mi sami imamo v Katoliškem domu sedež štirinajstih društev. Ko bodo dela v Katoliškem domu končana, bodo za nekatere dejavnosti že majhni, saj recimo za glasbeno dejavnost že sedaj primanjkuje prostora, tako da bomo morali kasneje odstopiti še kakšen prostor v te namene. Tudi če bi šli s Kulturnim domom drug drugemu v zelnik, moram povedati, da bosta ti dve veliki dvorani za vrsto let v Gorici edini te vrste; zato ne vidim nobene bojazni, da bi imeli oboji premalo dela.

Kaj si želite za prihodnost Katoliškega doma?

Katoliški dom (in ves prostor ter stavbe okoli njega) je bil kupljen, zgrajen in vzdrževan samo s prispevki naših ljudi in z dobro voljo nekaterih zagnancev. Od leta 1962 do danes je bilo te dobre volje izredno veliko, zato si želim, da bi danes in od danes naprej uporabniki vedno ohranili najprej samo strukturo Katoliškega doma in obenem tudi ohranili spomin na namembnost te stavbe. Tako bodo najlepše upravičili skrbi in investicije tistih, ki se danes trudimo pri obnovitvi. Tolaži me to, da je pri Zvezi slovenske katoliške prosvete veliko mladih ljudi; prav tako delujejo mladi na glasbeni šoli Emila Komela, pri Športnem združenju Olympia in pri skavtih, ki so že tri desetletja živ organizem našega športno-kulturnega središča. Dejansko torej uporabniki že nestrpnost pričakujejo obnovljeni Katoliški dom. Na koncu moram povedati še to: ne smemo pozabiti naših "sponzorjev", se pravi naših ubogih in dobrih vdov, ki so skozi desetletja počasi prispevale, da se je prostor za Katoliški dom najprej kupil, zgradil Katoliški dom in v času ohranil. Na nas je, da to tudi ohranimo in skrbimo za Katoliški dom v prihodnosti. Z veliko hvaležnostjo se jih moramo spominjati! Vse ljudi dobre volje, ki jim je kaj za to, da se prenovitvena dela v Katoliškem domu končajo, vabim, da po svojih močeh finančno kaj prispevajo. Tudi če je dar majhen, če je darovan z veliko dobre volje in ljubeznijo, bo to zapisano ne samo v božjih knjigah, ampak tudi v srcih vseh tistih, ki skrbimo za Katoliški dom.

JEZUS IZ NAZARETA IN CERKEV KOT SKUP- NOST JEZUSOVIH UČENCEV (17.)

ZVONE ŠTRUBELJ

O prvi skupnosti kristjanov v Jeruzalemu pišejo Apostolska dela v zadnjih vrsticah drugega poglavja (Apd 2,42-47). Kako jo prikažejo? Katere lastnosti ji pripisujejo?

Gre za skupnost, ki je odprta in poslušna. Vsi pazljivo sledijo apostolom, njihovi izkušnji z Nazarečanom, sedaj vstalim Gospodom. To ni "katekizemski nauk". Člani prve Cerkve so deležni svežih pričevanj apostolov, ki so polna konkretnih spominov, prilik in izrekov iz neposredne Jezusove šole. To jim omogoča podoživljanje Jezusove poti in njegovega pristopa k Bogu. Skupnost, ki jo Apostolska dela imenujejo *koinonia*, je bila zato najprej "stanovitna v nauku apostolov in bratskem občestvu."

Nadalje je bila to evharistična skupnost. V isti vrstici avtor Apostolskih del pravi, da so bili stanovitni "v lomljenju kruha in molitvah" (2,42). Lomljenje kruha, ki se je opravljalo po domovih vernikov, povezuje z molitvijo in s tem nakaže razliko od uživanja hrane iz skupne mize, ki jo omenja malo naprej: "Uživali so hrano skupaj z veseljem in preprostim srcem" (2,46). Lomljenje kruha zagotavlja Jezusovo navzočnost in utrjuje povezanost vernikov.

Ena od lastnosti prve krščanske skupnosti je bila delitev materialnih dobrin. "Vsi verniki so se družili in imeli vse skupno: prodajali so premoženje in imetje ter od tega delili vsem, kolikor je kdo potreboval" (2, 44-45). Že apostoli so v hoji za Jezusom vse zapustili, kar seveda ne pomeni, da so bili na beraški palici. Skupno premoženje prve Cerkve nakazuje zaupanje in popolno predanost istemu cilju, pričevanju za Kristusov stil življenja.

Kot verniki so se člani prve Cerkve, razen po domovih, zbirali k molitvi v templju. Ta liturgična molitev pod vodstvom judovskih duhovnikov jim je omogočala zbranost, premišljevanje in tišino. Zanimivo je, da se je skupnost prvih kristjanov odprla do take mere, da je hodila molit s tistimi, ki niso imeli iste vere in istega razloga za zahvalo Bogu. S tem je postala privlačna za nove člane, ki so se jim pridruževali. "Hvalili so Boga in vsi ljudje so jih imeli radi, Gospod pa jim je vsak dan pridruževal takih, ki so našli odrešenje" (2, 47). To rastoče število kristjanov je bilo za prvo Cerkev po eni strani velika milost, po drugi pa že nevarnost poplitenja, ki bo kaj kmalu prišla do izraza.

Če potegnemo črto in upoštevamo vse lastnosti, ki jih Apostolska dela pripisujejo prvi skupnosti kristjanov, lahko rečemo, da je bila to predvsem skupnost žive vere v konkretno navzočega Jezusa iz Nazareta in vstalega Gospoda.

Z MARIJO SKOZI MESEC MAJ

Mesec maj je tradicionalno Marijin mesec. Že sto let in več Slovenci v mesecu maju obhajamo šmarnice, t.j. se zbiramo v cerkvi, molimo litanije Matere Božje in pri tem poslušamo primerno duhovno branje. Pred zadnjim koncilom so bile šmarnice združene z blagoslovom z Najsvetejšim, sedaj so navadno združene s sv. mašo.

Letošnje šmarnično branje je posvečeno obisku sv. očeta v Sloveniji, ki bo pač vsaj s cerkvene strani najvažnejši dogodek meseca, reči smemo tudi stoletja. Letošnje šmarnice so tako zamišljene, da nudijo pregled in razvoj krščanstva na slovenskih tleh od prvih začetkov od današnjih dni. Videli bomo dobe razcveta, a tudi padcev verskega življenja med slovenskim ljudstvom. Videli pa bomo, kako je vedno bdela nad nami materina roka Marije, ki ji je slovensko ljudstvo posvetilo največ božjepotnih cerkva, saj jih imamo po vsem slovenskem ozemlju od Prekmurja do Strunjana na Koprskem in Stare gore na Čedajskem.

GORIŠKA CERKEV

ŠKOFIJSKI SINODI NAPROTI

TEREZIKA SREBRNIČ

Bliža se skorajšnja otvoritev sinode, ki bo gotovo pomemben dogodek v goriški stvarnosti ob koncu drugega tisočletja.

Komisija za pripravo sinode se bliža zaključni fazi svojega delovanja. V preteklem letu se je redno sestajala vsaj enkrat ali po potrebi večkrat, mesečno. V teh dneh še pregleduje in dopolnjuje dokument *Instrumentum laboris*, ki bo podlaga za delo dvanajstih sinodalnih komisij. Te bodo sestavljali zastopniki vseh 90 župnij naše škofije (duhovniki in redovniki, laiki). Naj navedem **nekaj števil**: vseh članov sinode je skoraj tristo; duhovnikov je 115, redovnikov in redovnic 15, laikov 159, od katerih je 77 žensk. Povprečna starost sinodalcev se suče okrog 54 let in so takole porazdeljeni po dekanijah, iz katerih prihajajo: največ jih je iz goriške dekanije (81), nato iz naše štandreške 32, 29 iz krminske, po 28 iz tržiške in oglejske dekanije itd. Iz

devinske dekanije imamo 14 zastopnikov. Tudi verske organizacije, ki jih je 22 in delujejo v naši škofiji (npr. skavti, katoliška akcija, ognjiščarji itd.) in ki so od te uradno priznane, imajo svoje predstavnike v sinodalnem zboru.

Sinodi bodo prisostvovali tudi člani sosednjih škofij (iz Kopra, Vidma in Trsta) ter drugih verskih skupnosti, ki so prisotne na našem ozemlju (protestanti, pravoslavni, Judje). Delo posameznih komisij na sinodi bosta vodila po en duhovnik in en laik ter bo potekalo v različnih krajih škofije. Zaključna zborovanja vseh sinodalnih "očev" pa bodo predvidoma v stolnici 22. junija, 14. septembra in kasneje. Slovenci se bomo lahko na teh srečanjih izražali v svojem jeziku, ki bo enakopraven italijanskemu. Glavne dokumente bomo prejeli tudi v slovenščini.

V mesecu aprilu so člani župnijskih pastoralnih svetov razpravljali o verskem življenju po naših skupnostih. V roke so dobili poseben vprašalnik na temo: krščansko pričevanje v vsakdanjem življenju, odgovornost kristjanov v družbi, skrb za reveže in potrebne, odnos do Svetega pisma, kako znamo prisluhniti navdihom Sv. Duha ipd. Odgovore so poslali komisiji za pripravo sinode, da jih bo pregledala in strnila v poseben snopič, ki bo priložen glavnemu dokumentu. Tudi mladina nad 14. letom starosti je dobila posebno anketo ob začetku sinode in nanjo odgovarja. Na sam otvoritveni dan v Ogleju pa se mladi aktivno pripravljajo. Imeli bodo daljši program, ki se bo začel po glavnem bogoslužju v baziliki in bo trajal pozno v noč ali celo do jutra z zaključno molitvijo. Mladi bodo ponesli v svoje župnije oglejske križe. A o tem programu za mladino bolj podrobno prihodnjč.

Omenila bi še celodnevno češčenje, ki se bo začelo po naši nadškofiji takoj 27. maja. Kot znano, morajo biti vedno prisotni verniki, ko se izpostavi Najsvetejše. Župniki so že dobili v roke razpored za

svoje župnije; vsi verniki pa smo lepo povabljeni, da sodelujemo pri tej obliki molitve. V tem bučnem svetu vsi potrebujemo nekoliko tihega premišljevanja, molitve za druge in zase. Naj nas ne prestraši ta novost, ki je bila nekoč skoraj povsod v navadi. Treba bo seveda pustiti za nekaj časa delo, skrbi, opravke in hitrico ter se postaviti v stanje poslušanja, meditiranja. Samo še primer: na veliki četrtek so v neki tržiški župniji sklenili imeti molitev pred božjim grobom za celo noč do sedmih zjutraj. Sprva so bili nekoliko v dvomu, saj niso vedeli za odziv vernikov. Izkazalo pa se je, da je bilo vso noč prisotnih okrog dvajset ljudi, ki so zbrano molili in izmenično bdeli ob božjem grobu. Tudi v naši skupnosti je potrebno začeti.

Naj ob koncu omenim, da bo v času sinode na razpolago tajništvo za razna sporočila ali kako obliko dialoga, tako da bo možnost razgovora, a da bo tudi sinoda prisluhnila družbi, posamezniku - človeku in njegovim potrebam.

MSGR. OSKAR SIMČIČ SEDEMDESETLETNIK

Škofov vikar in kancler goriške nadškofije msgr. Oskar Simčič bo 4. maja letos praznoval sedemdesetletnico rojstva.

Toliko let je namreč že minilo, kar se je rodil v Medani v Brdih. Osnovno šolo je obiskoval v rojstnem kraju, leto dni pa je hodil v Krmin na strokovno tehnično šolo; nato je šel v Malo semenišče v Gorico in kasneje v Videm. Bogoslovje je študiral v Gorici, kjer je bil tudi posvečen v mašnika 2. julija 1951. Nekaj časa je bil prefekt v Alojzijevišču v Gorici, že l. 1952 pa je odšel na študij v Rim, kjer je dosegel magistririj - licenco na teološki fakulteti Gregorijanske univerze. Vrnil se je v Gorico in bil imenovan za kaplana v Števerjanu; 11. aprila leta 1961 je postal prav tam župnijski upravitelj in je obenem imel v soupravi tu-

di Jazbine. 19. januarja 1969 je postal v Števerjanu župnik. Po njegovi zaslugi so tam zgradili župnijski dom, ki so ga poimenovali po Frančišku Borgiji Sedeju. V času župnikovanja je poučeval slovenski jezik v bogoslovju v Vidmu in od

leta 1964 predaval moralno teologijo v goriškem bogoslovju, deloma tudi v Trstu in v Vidmu. Leta 1972 je msgr. Simčič odšel na ponovni študij v Rim, kjer je leta 1974 dosegel doktorat iz teologije z dizertacijo *Versko izkustvo in izkustvena govorica v spisih Frančiška Asiškega*. V tem času se je spoprijateljil z duhovnikom in pesnikom dr. Vladimirjem Truhlarjem, čigar delo in nauk je pozneje Slovincem tudi predstavil. 1. avgusta leta 1974 ga je nadškof Cocolin imenoval za kanonika-penitenciarja goriškega stolnega kapitlja. V tem času je msgr. Simčič poučeval kot katehet na slovenskih šolah in tudi v videmskem bogoslovju, že leta 1978 pa mu je nadškof Cocolin podelil službo škofovega vikarja za slovenske vernike goriške nadškofije. Njegova naloga je bilo povezovanje dušnopastirskega dela med duhovniki in slovenskimi verniki. To službo je uspešno opravljal do smrti nadškofa Cocolina

l. 1982. Že l. 1979 je postal sodnik pri cerkvenem sodišču treh Benečij za zakonske pravde, leta 1983 pa je vstopil v zbor škofovih svetovalcev. Že vrsto let msgr. Oskar Simčič skrbi tudi za slovenske ljudi v Milanu, saj se vsako tretjo nedeljo srečuje z njimi in v cerkvi sv. Tomaža daruje sveto mašo v slovenskem jeziku. V mesecu septembru l. 1987 je sprejel še vodstvo goriške nadškofijske pisarne, t.j. mesto kanclerja, ki ga opravlja še danes.

G. Simčiča poznamo tudi kot izvrstnega kulturnega delavca, saj se na Goriškem oglašuje v domala vseh slovenskih publikacijah, že vrsto let pa je tudi predsednik Goriške Mohorjeve družbe in stalni sodelavec Novega glasa.

Jubilantu ob lepem življenjskem prazniku čestitamo vsi iz uprave in uredništva Novega glasa ter mu želimo, da bi še vrsto let med nami uspešno delal in nas spodbujal k delu z zanj značilno umirjenostjo in vedrino!

PAPEŽEV OBISK KOT ZAKLJUČEK SLOVENSKEGA OSAMOSVAJANJA

IVAN ŽERJAL

Datum papeževga obiska v Sloveniji se naglo bliža. V Trstu in Gorici se je že večkrat mudil dr. Primož Krečič, ki je odgovoren za koordinacijo in pripravo srečanja Primorske s papežem, ki bo na njegov rojstni dan v soboto, 18. maja, v Postojni. Dr. Krečiču smo ob tej priložnosti postavili nekaj vprašanj.

Kaj pomeni papežev obisk za Slovenijo?

Papežev obisk pomeni prav gotovo nekakšen zaključek slovenskega osamosvajanja, nekakšno piko na i tistega procesa, ki se dogaja že veliko let in ki dosega s papeževim obiskom še novo potrditev; to tako v mednarodnem smislu - ko se bo o Sloveniji govorilo po celem svetu, ko bo papež govoril slovensko - kot tudi znotraj Slovenije. Slovenci namreč potrebujemo svojo identiteto, svojo samozavest, odkritje tega, kar smo, da stopimo ven in si upamo tudi v praksi zaživeti to, kar smo. Mislim, da je prav gotovo papež tisti, ki nam lahko pomaga pri iskanju te drže in tudi pri osvobajanju za to držo. Papežev obisk pa je seveda povezan z vero.

FOTO: KROMA

Kako potekajo priprave za srečanje v Postojni?

Priprave potekajo po načrtu. Bilo je nekaj težav, vsekakor so že postavljeni odri za peve in papeža, ograje, kjer bodo nameščeni ljudje. Vse vsekakor teče po programu. Tako tečejo tudi pevske vaje tako odraslih kot tudi mladinskih in otroških zborov. Tudi ljudje se v zadnjem času bolj odzivajo in upamo, da se bo ta odziv v teh dneh še povečal.

Kako pa je v ostalih delih Slovenije?

Prav tako. Ves papežev obisk je nekaj celovitega. Pričakovali smo ga skupaj in tudi priprava poteka skupno. Gotovo ima vsak del svoje poudarke, vsak želi povezati papeža s svojo vernostjo, s svojo zgodovino in tudi s svojo prihodnostjo. Zato so tu nianse med Primorsko, Štajersko in Gorenjsko, vendar v bistvu gre za skupno narodno, državno in versko pot, ki naj bi bila potem tudi temelj za nove čase, za leto 2000 in za pogled v tretje tisočletje, kar je še tako velikega pomena za naš majhen - oz. boljše rečeno maloštevilni - narod.

Prej si omenil, da je bilo nekaj težav. Bi kaj več povedal o tem?

Nekaj težav je bilo tudi tu kot pač pri vsaki stvari. Lahko jih razvrstimo v več sklopov. Ena težava je bila recimo v tem, da je bilo treba našim ljudem papežev obisk najprej predstaviti in vzbuditi čut za njegov pomen. Posebno za Primorsko je zelo pomembno, da prihaja k nam papež, ki bo govoril v našem jeziku. V preteklosti so bila namreč obdobja, ko papeži oz. Va-

tikan niso bili najbolj naklonjeni primorskim Slovincem. Bili so tudi nekateri nespornosti z vlado, težave glede financiranja, pa tudi drugi majhni udarci, ki prihajajo z marsikateri strani. Vsekakor pa mislim, da je v Sloveniji veliko volje po tem, da najdemo tisto, kar nas povezuje in da se tudi dostojno pripravimo za obisk svetega očeta.

Pri srečanju s papežem bodo navzoči tudi zamejski Slovenci. Kaj bi jim ob tej priložnosti želel povedati?

Zamejce bi vsekakor najlepše povabil tako, kot smo bili mi dobrodošli v Gorici ob papeževem obisku pred štirimi leti. Potrudili smo se, da smo po vseh močeh vključili zamejce v samo prireditev. Tako bodo v Postojni prav zamejci izrazili prošnje pri besednem bogoslužju. V času dveurne priprave bodo tudi izpovedali svojo izkušnjo vere. Kot ljudje, ki živijo na meji, na zahodnem robu Slovenije in slovenskega sveta, smo skušali dati pozornost prav zamejcem, pa tudi italijanski narodni manjšini v Sloveniji. To smo storili z namenom, da bi s tem, ko bomo ovrednotili obmejni in zamejski pas, skušali tudi najti več skupnih točk in se še bolj povezati med seboj v ustvarjalno sožitje.

BESEDA ŽIVLJENJA

5. VELIKONOČNA NEDELJA

SILVESTER ČUK

"POKAŽI NAM OČETA"

Besede današnjega evangelija je povedal Jezus pri zadnji večerji, ko se je poslavljaj od svojih apostolov. Dopolnil je nalogo, za katero ga je Oče poslal na svet. S svojim naukom in s svojimi čudeži je pokazal, da je Bog, enak svojemu Očetu, ki je tudi Oče vsakogar izmed nas. "Če ste spoznali mene," je dejal apostolom, "boste spoznali tudi mojega Očeta." Filipu se samo od sebe iztrže vprašanje: "Gospod, pokaži nam Očeta in zadosti nam bo!" Jezus mu odvrne: "Kdor je videl mene, je videl Očeta." Na drugem mestu v evangeliju beremo Jezusovo zagotovilo: "Jaz in Oče sva eno."

Slovenski pregovor pravi: "Kakršen oče, takšen sin." Pa nima v mislih toliko zunanje, telesne podobnosti, poteze obraza, tudi ne samo značaja, ampak meri predvsem na tisto, kar oče da svojemu sinu (seveda tudi hčeri) iz svojega notranjega bogastva, ki si ga je bil sam pridobil z vzgojo in samovzgojo kot veren človek z oblikovanjem svoje osebnosti po načelih evangelija. V polnem pomenu tudi ta naš pregovor velja le za Boga Očeta in njegovega božjega Sina, na človeški ravni se to le deloma uresniči. Če je oče dober, pravimo: škoda, da se sin ni vrgel po očetu! Tako govorimo, vendar vsak pameten človek ve, da se noben otrok po starših ne "vrže", saj so poleg družinskih še nešteti drugi vzgojni vplivi. Strokovnjaki za vzgojno vprašanja pravijo, da otrok že od najnežnejše dobe največ znanja in navad, dobrih in slabih, pridobi s posnemanjem, ki mu je prirojeno. Gotovo to še bolje kot ti učenjaki veste vi vsi, ki ste očetje in matere in ste svoje otroke ljubeče spremljali od trenutka spočetja dalje. Zaradi svoje telesne povezanosti z njim je otroku bolj blizu mati, vendar otrok potrebuje tudi bližino očeta. Pred leti je v Ljubljani izšla knjiga Klic po očetu. Tak klic prihaja že iz drobnega srca dojenčka, čeprav ga ni slišati. "Način življenja, ki se pokaže šele v odraslih letih, ima svoje korenine v odnosu dojenčka do očeta. Ta zmožnost verovanja in zaupanja v Boga more izvirati od tod," je zapisano v vzgojnem priročniku Pisma staršem, ki staršem posreduje napotke za splošno in versko vzgojo otrok do šestega leta.

Francoski jezuit Aime Duval, ki je pred približno štirimi desetletji oznanjal evangelij s svojimi verskimi popevkami ob spremljavi kitare, je pripovedoval, da mu je o Bogu največ povedal zglede očeta, ko so zvečer skupaj molili. Videl ga je, kako kleči, ima glavo zakopano v dlani in zbrano moli. In otrok je razmišljal: "Glej, kako je moj oče, ki je tako močan, da obvlada par volov, ki se prav nič ne boji župana in drugih veljakov, pred Bogom čisto majhen. Bog mora res biti zelo velik, ker moj oče pred njim kleči, pa tudi zelo prisrčen prijatelj, ker moj oče z njim govori kar v svoji delovni obleki."

Marsikdo od nas ima najbrž lepe spomine ne samo na svojo mamo, ampak tudi na svojega očeta, in to nam narekuje globoko hvaležnost. Dobro pa poznamo življenje okoli sebe in vidimo, da v pre mnogih družinah otroci nimajo prave opore in dobrega zglede svojih očetov. To nam narekuje veliko molitve zanje in za njihove družine. Jezusa, božjega Sina, prosimo, naj nam vsem vsak dan pokaže svojega Očeta, da bi si kot bratje in sestre pomagali med seboj. Najprej v družinah.

Drinska mučenka kot bl. Marija Goretti

Med tolikimi hudimi dogodki med drugo svetovno vojno izstopa mučeništvo drinskih mučenk. V Goraždu v Bosni so sestre usmiljenke sv. Vincencija imele svoj samostan. V noči 15. decembra 1941 je vdrla v samostan skupina pijanih četnikov z namenom, da redovnice posilijo. V tej hudi stiski so se sestre raje vrgle skozi okno in se pri tem ubile. Šlo je za pet redovnic, od katerih je bila ena Avstrijka, dve Slovenki in dve Hrvatiki.

O teh sestrah je sedaj izšla zajetna knjiga, ki so jo predstavili v Zagrebu. V knjigi njena avtorica podaja življenjepis posameznih sester in opis njih tragične smrti. Na predstavitvi so iznesli predlog, naj se te mučenke čimprej proglasijo za svetnice, kot so proglasili za svetnico Marijo Goretti, ki je podobno raje izbrala smrt, kakor da bi izgubila nedolžnost.

PONIGLAVI UVODNIK V RAZGLEDIH

JURIJ PALJK

Razgledi, časopis za umetnost, družbo in humanistiko, kot se sam postavlja v glavi-naslovu, je v letošnji osmi številki prinesel uvodnik, ki ne spada v noben časnik, kaj šele na prvo stran časopisa, ki je nekoč veljal za dober časnik, v katerem so se oglašala imena, ki smo jih radi prebirali.

Že dolgo ni več tako, vse od takrat, ko je mesto glavnega in odgovornega urednika vzel v roke Marko Crnkovič, človek, ki bi ga najlažje označili za posmevalca in nihilista.

Poklicna dolžnost me sili, da časnik še vedno kupujem in berem, sicer tega že dolgo ne bi počel več. Ne zaradi zamere ali ne vem kakšnih ideoloških predsodkov, ampak predvsem zaradi nemožnosti slovensčine glavnega urednika in njegovega zafrkljivega tona za vsako stvar, pa naj bo to

čisto preprosta stvar ali pa naj gre za svete stvari. Ko govorim o nemožnosti slovensčini, mislim na nizanje samostalnikov in sprenevedanje z nemožnimi tujkami, ki s slovensčino nimata nobene zveze, neki vzvišeni ton pa daje njegovim sestavkom tisti ceneni lesk nekoga, ki misli, da vse ve, a ve zelo malo; in še tistega, kar ve, ne zna pošteno napisati, vsaj v slovenskem jeziku ne.

Tokratni uvodnik z naslovom *Papež go home!* je izpod peresa Sama Kuščerja in bi se vanj niti ne splačalo zaletavati, če ne bi potem izpadlo, da smo kristjani zares tepci, ker se nam lahko vedno in povsod vsi podelajo na glavo in mi ob tem molčimo. Poleg nesramnega naslova, ki pravi prihajajočemu papežu, naj gre domov, je v uvodniku, ki je zelo zmedeno napisan, veliko laži in podlih natolcevanj, ki jih v času komunizma nismo bili va-

stane, saj vemo, da živi samo od dotacij vsega slovenskega ljudstva, med katerimi je veliko kristjanov, ki bi se lahko upravičeno vprašali, koga s svojim denarjem podpirajo. Če bi recimo v Italiji nekdo v javnem ali zasebnem časniku objavil tak uvodnik, bi odgovorni urednik naslednji dan čakal s kovčkom pred vrati uredništva taksi, da ga odpelje domov; doma pa bi imel veliko časa za meditiranje, zakaj so ga čez noč odžagali. Sprašujem se, kako je mogoče, da se tik pred prihodom svetega očeta v Slovenijo sploh lahko objavljajo take stvari v Sloveniji; vsaj zaradi narodne dostojnosti bi se ne smele. Razgledi pa so z objavo tega uvodnika spet pokazali, da niso časnik za humanistiko in umetnost, s čimer se pod naslovom ponašajo. Vse prej kot to so! Kuščerju pa žal ne more nihče pomagati; človeku, ki ima tako zmedeno misli, je namreč zelo težko tudi dovedati, da nima prav, ko misli, da ima prav. Če spoh misli, seveda...

Sprašujem se, kje je pri tem lastnik časnika, ki slovensko ljudstvo zelo veliko

POEZIJE TATJANE ROJC

ZEMLJA, RDEČA IN NESKONČNA

JURIJ PALJK

V teh dneh mi je prišla v roke drobna pesniška zbirka z naslovom *Zemlja, Rdeča in neskončna - Terra. Rossa e infinita*. Napisala jo je tržaška Slovenka Tatjana Rojc, izdal pa dnevnik *Corriere di Reggio*.

Gre za izbor pesmi, za katere je bila Rojčeva nagrajena lansko leto z litararno nagrado Nosside '95. To je nagrada, ki jo vsako leto podeljujejo v Reggio Calabria, nosi pa ime starogrške pesnice, ki je v teh krajih živel v tretjem stoletju pred Kristusom in ima namen ovrednotiti pesnike, ki pišejo v tujih jezikih, saj že naslov nagrade pove, da gre za "nagrado za večjezično in multimedijko poezijo".

Tatjana Rojc je zamejstvu bolj poznana z radijskih valov, saj je dolgoletna sodelavka Radia Trst A, za katero vodi razne kulturne in sorodne rubrike. Sicer pa je Rojčeva uspešno končala leposlovne vede na tržaški univerzi in že vrsto let piše pesmi, pa naj se to še tako čudno sliši. Čudno zato, ker jo premalo poznamo in tudi

sedaj zelo malo ljudi ve, da je prejela pomembno mednarodno nagrado, v zamejskem tisku se njeno ime namreč ne pojavlja pogosto.

Njena zbirka, ki je natisnjena dvojezično in morda le v preskromni obleki, preseneča dobre poznavalce poezije, saj ima Rojčeva že lastno in samosvojo govornico. V njenih pesmih ni prostora za pleonazme in niti za preveč pridevnikov ne, klena poezija govori o temeljnih stvareh, kot so zemlja in mati, govori o občutjih in o življenju. V zbirki me je motilo to, da je izdajatelj dal premalo prostora posamez-

nim poezijam, ki bi čisto drugače dihale, ko bi bile izdane na večjem in prikladnejšem formatu papirja. Pesmi pa so zelo lepe, včasih nas peljejo na Kras, drugič k morju, vedno pa vase. Verzi Tatjane Rojc so kratki in polni življenja, vsaka beseda je premišljeno napisana; za vse tiste, ki ljubijo intimne pesmi, bo ime Tatjane Rojc pravo odkritje. Zbirko pesmi so opremili tudi z motivacijo, v kateri razložijo, zakaj so nagrado Nosside za leto 1995 podelili Tatjani Rojc. Zelo lepo predstavitev je zbirki na rob napisal docent messinske univerze Giuseppe Amoroso. Velika škoda je le to, da knjižice s poezijami Tatjane Rojc ne bo v naših knjigarnah.

Čisto na koncu še majhna želja: zelo bi bil vesel, če bi se Tatjana Rojc pojavila spet na straneh naših, slovenskih, zamejskih časnikov, s svojimi članki in tudi ter predvsem s poezijami in končno tudi to, da bi ji kdo izdal v kratkem času zbirko poezij v slovenskem jeziku. Tako bi jo lahko поблиže spoznali vsi in tudi zato, ker ji to pripada in si to zasluži in nenazadnje tudi zato, ker bi naš mali kulturni Parnas - kulturni prostor z njenim nastopom samo pridobil na veljavi.

DOBERDOBSKI DEKAMERON

AMBROŽ KODELJA

Nikar ne mislite, da gre za šalo ali za ponovno odkritje Florentinca, ki je in bo vedno znova zvedavo zanimiv, kot tudi še dalje razburjal vsaj nekatere bralce, ki se bodo spotikali ob Giovanniju Boccacciu in njegovem Dekameronu. Po iznajdbi tiska so Dekameron samo v Italiji tiskali nad dvestokrat. Knjige z izbranimi novelami pa so izšle že nad petdesetkrat. Prva izdaja je izšla takoj po iznajdbi tiska v Benetkah l. 1470. Okrog Dekameron je nastala cela kopica zelo zanimivih študij, ki se jim še vedno pridružujejo nove ne samo v Italiji, ampak po celi Evropi. Zanimive so zlasti tiste, ki skušajo odkriti zakulisje tedanje družbe, z vsemi njenimi razvadami, kot tudi navadami... Tako bo še vedno veljal avtorjev uvod, ko pravi: "Pričenja se knjiga, ki se imenuje Dekameron in z drugim imenom Knez Galeotto; vsebuje sto novel, ki so si jih pripovedovali v desetih dneh sedem žensk in trije mladi moški."

Ob doberdobskem Prazniku pomladi sta dijaka Dario Bertinazzi in Martin Frandolič ob razstavi Vladimira Lakoviča Portreti pripravila nekakšen dodatek k razstavi. Prinesla sta

Lakovičev portret Prešerna in v zaprti omari uredila opremo knjižne izdaje Dekameron. Delo je izšlo pri Časopisno-založniškem podjetju Ljudska pravica Cankarjeva založba v Ljubljani l. 1959 v luksuzni izdaji z oštevilčenimi izvodi. Hkrati sta razstavila tudi izvod v cirilici. To izdajo je pripravila založba Bratstvo-jedinstvo iz Novega Sada l. 1985. Tiskali pa so ga v Ljubljani pri isti tiskarni kot slovensko izdajo. Slovenski prevod je pripravil štandreski rojak dr. Andrej Budal. Verjetno je prevajal okrog l. 1950, kar se odraža v jezikovnem slogu. Jezik je tekoč, se lepo bere in z majhnimi korekturami bi delo lahko ponatisnili tudi danes. Srbski prevod je pripravil dr. Dragoljub Pavlovič. Poznali smo ga kot odličnega prevajalca in poznavalca starejše italijanske književnosti. Okrog l. 1960 je z veliko pozornostjo nastopal na kongresih romanistov in je vedno zbujal zanimanje. Bil je tudi velik prijatelj Slovencev, saj je redno spremljal važnejša slovenska dela. Poskrbel je za lep srbski jezik. Prefinjeno je izbiral stare srbske besede, obenem pa se izogibal hrvatizmom. To je bila posebnost za tisto dobo, ko je bil na višku srbohr-

vaški jezik, ki sta ga uveljavljali partija in vojska. Redaktor prevoda je dr. Dragoljub Pavlovič, znani profesor na novosadski univerzi, odličen slovničar in fonetik.

Kot posebnost naj omenim, da obe izdaji - slovenska in srbska - prinašata uvod dr. Erosa Sequija. Zdi se, da je v nekem obdobju bil to eden zelo vidnih poznavalcev ne samo Boccaccia, pač pa tudi istodobne književnosti in razmer v Italiji. Tak uvod ima svojstveno prednost, ker ga je napisal nekdo, ki razmere pozna, ima pa tudi hibo, ker ni dopolnjen z morebitnimi podatki, kaj se je o nekem avtorju v prevodnem jeziku že prevajalo in kdo je tudi to delal...

Za obe izdaji je ilustracije priskrbel doberdobski rojak slikar prof. Vladimir Lakovič. Naredil je celo serijo tušev, ki so jih ponatisnili v obeh izdajah, saj imata enako opremo. Lakovič je mojster risbe. Sam pravi, da je ateljejski slikar. Zato tudi nima krajin. Živimo pa v času, ko se risba zanemara, celo na slikarskih akademijah, kar gre vsekakor v škodo ne samo slušateljem, ampak tudi njihovim poznejšim delom. Slikar nam nikoli ne vsiljuje svojih pogledov na besedilo, kar se pri knjižnih opremah pogosto dogaja. Pusti nam svobodo, da z osebno fantazijo sami sliko dopolnimo ob branju teksta. Figure, ki so skrbno nakazane, niso dokončno izrisane do nekih podrobnosti, zato se vizualno dopolnjujejo bralcu, ko spoznava vsebino dela. Duh časa se odraža v noši, ki ga izražata stan in doba, o kateri Boccaccio piše. Črte so izredno tekoče in like povezujejo v slikarsko kompozicijo, ki je primerna noveli.

Slikarjeva spoznanja so zapisana s tušem, dokončno preoblikovana z lepo kreacijo, ki se enkratno dopolnjuje ob samem motivu. Prav s tem ostaja Lakovič enkrat in neponovljiv.

SLIKAR ŠTEFAN TURK RAZSTAVLJAL V LJUBLJANI

Pravkar se je v Klubu kulturnih in znanstvenih delavcev v Ljubljani končala razstava zelo obetajočega tržaškega slikarja Štefana Turka, sicer študenta tretjega letnika umetnostne zgodovine na tržaškem vseučilišču.

Na otvoritvi razstave, ki se je udeležilo lepo število ljubiteljev likovne umetnosti, sta sodelovala tudi pesnik Aleksij Pregarc in glasbenik Corrado Rojac. Slikar Boris Zulian pa je o delih našega tržaškega rojaka na lični zgibanki, ki jo je izdalo ljubljansko Društvo, med drugim takole napisal: "Ljubljanski obiskovalci razstav prav dobro poznajo tržaške slikarje in vedo, da je kraški kamen odločujoč in nespregledljiv element v nji-

hovi slikarski tematiki... Kraški svet je osnova tudi pri mladem slikarju Štefanu Turku, ki se v Ljubljani prvič predstavlja. Pravzaprav mu je znana Perizijeva šola že pred leti dala spodbudo prav v kraških zasekah nabrežinskega kamnoloma. Na večjih platnih poudarja Turk igro razpok in senc, ki nam jih kamen tako čudovito posreduje, akrilčne barve pa nam v bogatih niansah odslkavajo morje in morsko peno. Turk se seveda spušča globlje v raziskovanje tega magičnega sveta in nam v plastičnih potezah odkriva skoraj mikroskopski pregled okamenelih bitij, skritih v kamnu že milijone let. Njegovi barvni odsevi presegajo realnost in nam tako v skritih igrah prinašajo tudi vonj sredozemske vzornosti, prišepetavanje vaše pesmi in prisotnost človeka, ki je tu doma in bo v tem edinstvenem okolju pustil neizbrisen pečat.

PODLISTEK

PRIHOD SLOVENCEV NA PODROČJE BENEČIJ

JANKO JEŽ

Kako in kje so se hranili ti težaki, ki so prihajali v Trst s trebuhom za kruhom? Običajno so hrano prinašali s seboj. Pojedli so jo kar na delu ob ognju delavnic ali na prostem. Verjetno so med prostim časom ali po delu zahajali v beznice, ki so se kar množile po smrdljivih ulicah, ki so se vzpenjale proti Sv. Justu. Ta mestni predel okrog Kavane je bil za Trst to, kar je bila v starem Rimu *suburra*. Bila je ostanek teh beznic še danes v ulici Risorta, kjer je pred kratkim starejša pijandura napadla gospodarja, ga oklala in oropala. Take luknje lahko še danes vidiš kot arheološko posebnost v pritličnih prostorih puljske arene in rimskega koloseja ter med rekonstruiranimi razvalinami, ki te spremljajo med obiskom Pompejev.

Kje so tržaški delavci živeli? Po mojem se jih je večina že zgodaj jutraj pripeljala ali se dala pripeljati do me-

sta. To pomeni, da je okolica skrbela tudi za mestno delovno silo. V okolici so živeli siromašni ljudje. Prihajali so kakor danes: pripeljali so se ali pa pripešali že zarana. Zvečer zgodaj pa so jo mahnili nazaj domov. Sčasoma so se začeli naseljevati ob robu mesta.

Seveda sem pri opisovanju našega starega Trsta preslišal odločne ugovore našega profesorja, posebno glede kar tako brez statističnih utemeljitev navedenega števila tržaškega prebivalstva. O dejstvu, da je Trst vse od začetka XIII. stoletja imel le kakih tri tisoč prebivalcev, je konec letošnjega februarja v tržaškem dnevniku *Il Piccolo* pisal Franco Del Campo pod naslovom: *Ciclo di conferenze sulla storiografia locale*. Začetni odstavek članka se začneja tako:

"La monarchia absburgica decide improvvisamente di puntare enormi risorse su un insignificante paese di quattro mila anime chiamato Trieste? Da questa domanda è partito l'intervento di Fulvio Salimbeni, docente di storia all'Università di Trieste, che ha parlato di *Orientamenti e contributi storiografici sul 700 a Trieste*."

Odgovor je naslednji: "Krajevna zgodovinska vulgata je vedno gledala na ta dogodek kot na nekaj dolžnega,

nenadnega, toda neizogibnega za usodo mesta. In vendar je od časa slavne *listine o predaji* (1382) Trsta Avstriji poteklo več kot tristo let in ves ta čas niso na Dunaju nikdar pogledali na skrajni rob Jadrana."

"Avstrijski cesarji zapazijo Trst šele v prvih desetletjih XIII. stoletja. Med koncem XVII. in XVIII. stoletja so namreč Habsburžani dovršili nekaj dejanj, ki so bila odločilna za njihovo prihodnost. Zavrlji so turško ekspanzijo in francosko *grandeur*. Benetke so izkrvale proti Turkom in Italija je postala zasebni park avstrijskega dvora."

V 18. stoletju torej dobiva avstrijsko nadzorstvo nad jadranskim koridorjem in nad njegovim izhodiščem prav posebno veljavo.

Tedaj pride do edinstvenega, čudežnega in nepovnljivega zgodovinskega dogodka, to je do pravega rojstva našega mesta in sicer terezijanskega mesta v najtesnejši povezavi z nenadnim razvojem tržaškega pristanišča.

Evropski vladarji so istočasno v podkrepitev svoje absolutistične vladavine in obenem svojega reformatorskega hotenja gradili mesta in prestolnice: Rusi Sankt Petersburg, Piemontezci Turin, Portugalci Lizbono. Avstrijci so izbrali

GREGOR V. KARANTANSKI PAPEŽ (996 - 999) - (3. DEL)

JOŽKO ŠAVLI

SARKOFAG papeža Gregorja V.

Karantanski papež je umrl nenadoma, verjetno zaradi malarije. Pokopali so ga pod cerkvijo sv. Petra in mu pozneje izdelali lep sarkofag, v katerem počiva še danes. Nad sarkofagom

je vklesan napis v latinščini s podatki o njegovem življenju.

HIC QVEM CLAVDIT
HVMVS OCVLIS VULTVQ:
DECORVM PAPA FVIT
QVINTUS NOMINE GRE-
GORIVS ANTE TAMEN
BRVNO FRANCORVM RE-

GIA PROLES FILIVS OT-
TONIS DE GENETRICE
IVDITH LINGVA TEVTO-
NICVS. - VUAN GIA
DOCTVS IN VRBE SED
IVVENIS CATHEDRAM
SEDIT APOSTOLICAM. -
AD BINOS ANNOS ET
MENSES CIRCITER OCTO
TER SENOS FEBRVO CON-
NVMERANTE DIES PAVPE-
RIBVS DIVES. - PER SINGV-
LA SABBATA VESTES DI-
VISIT NVMERO CAVTVS
APOSTOLICO VSVS FRAN-
CISCA VVLGARI ET VOCE
LATINA INSTITVIT POPV-
LOS ELOQVIO TRIPLICI
TERTIVS OTTO SIBI PETRI
COMMISSIT OLIVE CO-
GNATIS MANIBVS VN-
CTVS IN IMPERIVM EXVIT
ET POSTQVAM TERRENAE
VINCVLVA CARNIS AEQVI-
VOCI DEXTRO SVBSTI-
TUIT LATERI DISCESSIT XII
KAL MART.

V prevodu: *Kogar tukaj zemlja krije, je bil prijetnega videza očem, bil je peti papež po imenu Gregor, poprej pa Bruno, iz kraljevske rodbine Frankov, sin Otona in matere Judite, jezika tevtonskega, venetskega učen v Rimu. Še mlad je zasedel Apostolsko stolico, za dve leti in osem mesecev, do 18. dneva v februarju. Bogat je ubogim vsako soboto delil oblačila, opirajoč se na apostolsko dostojanstvo. Govoril je frankovsko, ljudsko (romansko) in latinsko ter poučeval ljudi v treh jezikih. Oton III. mu je zaupal čredo sv. Petra in bil po njem maziljen za cesarja. Odložil je zemeljske sponje svojega telesa in ga položil na (Jezusovo) stran, preminivši dne 18. februarja.*

Napis in sarkofag je bil izdelan po letu 1024, ko je bil njegov sorodnik izvoljen za kralja kot Konrad II. Pred tem ni bilo mogoče govoriti o "kraljevski" rodbini Frankov, misleč na Salijce.

DALJE

SATIRIČNA "ZLOGLASNOST" V GLEDALIŠČU

V preteklem tednu je v Kulturnem domu v Trstu zasedla oder rock skupina D Hamr's; s pevskim triom D Angel's, ob pomoči Borisa Kobala in vrste drugih sodelavcev je Gojmir Lešnjak-Gojč na svojevrsten način oblikoval musical *Domovina, ljubezen moja*.

Čeprav naj bi se na odru govorilo in pelo predvsem o tako banalni stvari, kot je človekova prehrana, pa se po Gojčevih besedah v tem 'zloglasnem' nastopanju

"govori o ljubezni, ki gre skozi želodec, srce in dušo."

Objektivni kulturološki pristop k takemu gledališkemu dejanju verjetno ni mogoč. V kontekstu Kulturnega doma in mlajše zamejske publike so glasba, petje in govornjena beseda oblikovali drugačne, a vendar ne povsem nedomače pojme.

Govornjena in pete besede so v dvorano spuščale satirične bodice o naši polpreteklosti in sedanjosti. Usmerjene so bile k vse-

človeškim zmotam in neumnostim; brusile pa so se tudi ob karikirano prikazanih spremembah v slovenski domovini. Jasna in prikrita sporočila pa niso ostajala le pri satiri, zaznati je bilo tudi upornost in otožno nostalgijo.

V igralsko recitacijskem delu so bile potrebne izkušnje in vedenje, da so citati dosegli zaželjeni cilj; zato je bila v tem delu predstava čitljivejša manj mladi srednji generaciji. Glasbeno-pevski del pa je navdušil mlade in vse manj mlade, ki jih 'glasnost' ne moti.

Ob kvalitetni glasbeni spremljavi kvinteta trio mladih igralk (Barbi Cerar, luna Ornik, Metka Trdin) žal ni imel markantnejše kreativne vloge, čeprav je bilo očitno, da uživajo v predstavi. Tako pa je še bolj enkratno izstopal osrednji protagonist s svojimi igralskimi in pevskimi sposobnostmi. Znal pa je tudi očitati kulturni trenutek zamejske stvarnosti. Ob pretokih, ki jih drugi mediji (film, televizija, časopisi) omogočajo, zna biti to začetek nečesa novega. Ali se je že zgodilo, da bi glasbeno-recitacijska slovenska matična skupina stopila v stik z mlado publiko Kulturnega doma?

A.D.A.

Trst. Trst je zato danes, ko Avstriji proslavljajo tisočletnico obstoja svoje državnosti, največji spomenik tisočletnega razvoja v Srednji Evropi, ki je iskala in končno našla svoj zgodovinski smisel v najtesnejši povezavi s Trstom. Po razpadu habsburške Avstrije je to dediščino prevzela Slovenija.

Razpravljali smo o nastanku terezijanskega Trsta. Število prebivalstva je namah začelo naraščati. Kmalu je doseglo okrog 50 tisoč in v začetku 19. stoletja že skočilo na sto tisoč prebivalcev. V mesto so se trumoma priseljevali okoličani. Odpirali so gostišča, ustanavljali obrtne delavnice, zlasti mizarske, kovaške, kolarske, lončarske, čevljarke, uredili delovanje pošte, postiljonskih postajališč okrog mesta, skrbeli za konjske izmene furmanov in gostov. Prišlo je do nepričakovanega gospodarskega in socialnega preroda tržaškega mesta v službi naravnemu srednjeevropskemu zaledju. Ko se je blaginja v Trstu utrjevala, so se že pojavili hrvaški ladjedelničarji in pomorščaki, grški, srbski in armenski trgovci. Trst se je začel hitro razvijati. Po proglasitvi proste luke je mesto začelo kazati razvojno težnjo proti kraškemu področju, po katerem pa se je začelo vzpenjati šele v začetku tega stoletja.

Terezijanska mestna četrt je postala novo mestno središče v objemu današnje ulice Carducci in Korza. Urbanistično je bila četrtno smotno izpeljana. Tu so nastala razna skladišča, zastopstva, poslovni uradi, trgovine. Razvila se je tržnica ob Rusem mostu. Zgradili so katoliško cerkev Novega Svetega Antona, srbsko pravoslavno Sv. Spiridiona ob Kanalu in grško ob morju.

Slovenci so začeli odpirati gostilne in pekarnice. Nova mestna poslovna gospoda je čutila potrebo po kavarnah, podobnih onim v srednjeevropskih deželah, ki so nastale kot shajališče ljudi, željnih novic, ki so jih nudili številni časopisi, pa tudi razvedrila pri kvartah, šahu in dominu. Bari in bifeji so jih danes že izpodrinili. Čas sili k hitri postrežbi in ne k sedenju!

V Trstu so odtlej govorili v furlanščini, kar pomeni, da je premočno naseljevanje Furlanov prisililo novepečene Tržačane v sporazumevanje v narečju, ki je slonel na furlanski govorici. Šele v začetku 19. stoletja je priliv Istranov povzročil zamenjavo furlanščine s sedanjim tržaškim narečjem.

Trst je uspeval, ker so za njegovo prehrano skrbeli okoliški slovenski kmetovalci in vrtnarji, ki so z vseh bli-

JEZIKOVNI KOTIČEK

NADA PERTOT

Ker so me nekateri naprosili, se bom spet lotila prapovpisnih pravil. Koga izmed nas ne mučijo velike in male začetnice ter nesrečne vejice in ne vznemirja zloraba narekovajev?

O zmešnjavi okoli velikih in malih začetnic sem že večkrat pisala in se razburjala. Spet smo se **okoli Velike noči** spraševali, kako je mogoče, da vztrajajo naši publicisti pri obliki **velika noč**, ko pa je vendar to lastno ime za točno določeno nedeljo v letu. Za prvi januar zapovedujejo obliko **Novo leto**, češ da tako poimenovanje ne zamenjujemo z novim letom, (ki se na žalost tako hitro prevesi v navadno in staro.) Mar z Veliko nočjo, Velikim četrtkom, Belo nedeljo, Pustom, Pepelnico, Cvetno ali Oljčno nedeljo in Prvim majem ni prav tako?

Veliko zmešnjave je povzročil tudi ukaz o pisanju sestavljenih zemljepisnih imen, potem ko so nam razdelili zemljepisna imena v naselbinska in nenaselbinska. Za naselbinska imena velja pravilo, da moramo besede vas, mesto, trg, selo in selce v sestavljenih naselbinskih imenih pisati z malo začetnico, vse druge samostalnice pa z veliko začetnico.

Zataknilo se je pri sestavljenkah s samostalnikom gora, ko je za uporabo velike ali male začetnice potrebno tudi zemljepisno znanje. **Višnja gora** je mesto, to vemo iz Jurčiča, **Kranjska gora** pa letovišče središče. **Ptujska gora** je bila v moji zavesti vzpetina, na kateri je cerkev s čudodelno Marijino podobo. Pred nekaj desetletji sem se morala nanjo vzpenjati kar peš, danes pa je do nje speljana cesta in ob cerkvi je kar nekaj hiš. Na **Stari gori** nisem bila že dolgo časa in ne vem, če je med tem že postala naselje. Za **Sveto goro** bi si upala trditi, da naselje ni, ampak samo gora s cerkvijo, ki jo tako radi obiskujemo, in nekaj stavbami, ki so povezane s cerkvijo in zgodovinskim dogajanjem. Kako je s **Šmarno goro**, pa ne vem.

Ker sem v zemljepisu nekoliko šibka, zagovarjam začetnico pri vseh gorah, ker pač ne vem, če gre za naselje ali ne, in pa ker so tako vedno pisali.

V ilustracijo te zmešnjave bom navedla nekaj primerov iz Slovenskega pravopisa, Pravila, DZS, 1990: Volčja, Draga, Velika Dolina, Črni Vrh, Novo mesto, Stari trg, Opatje selo, Kranjska Gora, Velika gora (?!).

V slovnici iz leta 1971 (DZS) in so njeni avtorji Bajec, Kolarič, Rupel, so pravila drugačna. Drugo ime v sestavljenih zemljepisnih imenih pišemo z veliko začetnico samo v primerih, ko je drugo ime samo po sebi lastno ime: Nova Gorica, Velike Lašče, Črni vrh, Trška gora, Kranjska gora itd.

In tega pravila ni bilo treba spreminjati!

znjih vasi prinašali na trg svežo zelenjavo in sadje. Za pomladansko jarino so skrbeli Vipavci in Koprčani. Slovenske špecerije so bile dobro založene. Okoličani so se tako gmotno uveljavljali. Skrbeli so za razširitev živinoreje, saj jim je šla prodaja mleka v klasje, če sploh smem kaj takega reči, kajti tudi prodaja mleka je slonela na vsakodnevem dostavljanju na dom.

Pisateljica, zbirateljica narodnega blaga in učiteljica Mara Gregorič mi je pripovedovala, da so njeni škedenjski predniki imeli posestva, zlasti vinograde, začeni pri Škedenju pa tja do rodovitnih področij ob Sv. Ani, Sv. Jakobu, Katinari in Rocolu vse do današnje Bariere in Akvedota. V preteklem stoletju je neizprosno izvajanje mestnega razvojnega načrta začelo slvenske kmetije neusmiljeno izrivati.

In vi, gospod Tummolo, me sprašujete, kje smo bili Slovenci vse tja do sredine preteklega stoletja? Brali ste namreč, da se je šele tedaj med Slovenci pojavljala potreba po organiziranem političnem in kulturnem delu. Zdolgočaseno nato trdite dalje, da hočemo danes z Brižinskimi spomeniki dokazati, da smo tu že nad tisoč let...

DALJE

SKRBNIK NE DOVOLI OBČNEGA ZBORA SSŠ

Tržaški šolski skrbnik Vito Campo ni izdal dovoljenja, da bi se slovenski šolniki udeležili jubilejnega 40. občnega zbora Sindikata slovenske šole, ki bi moral biti 2. maja. To je obrazložil z dejstvom, da SSŠ ni uradno priznan sindikat (kot znano, je bil pred časom obema

tajnicama odvzet sindikalni dopust), čeprav je kljub temu doslej dovoljeval sindikalna zborovanja. Slovenski šolniki se sprašujejo, kako to, da je sedaj prišlo do take odločitve, in preučujejo možnost, da bi občni zbor potekal na dela prost dan. O tem bomo več poročali v prihodnje.

PROSLAVE OB 25. APRILU

BORIS Pangerc govori v Rižarni

Tudi na Tržaškem so se zvrstile številne proslave ob 25. aprilu, prazniku osvoboditve izpod nacifašizma v Italiji. Poleg osrednje proslave v Rižarni je treba omeniti še svečanosti v Nabrežini, Miljah, Dolini in Repnu, polaganje vencev k spomenikom padlim borcem in krajše spominske slovesnosti v doma vseh naših vaseh, kakor tudi v predmestju in mestu samem.

Osrednja proslava je bila v tržaški Rižarni, kjer so se kljub deževnemu vremenu zbrali res številni ljudje, predstavniki oblasti in župani oz. podžupani občin tržaške pokrajine. Krajše verske obrede

so opravili škofov vikar za tržaške Slovence msgr. Franc Vončina, srbsko-pravoslavni pop Raško Radovič in judovski rabin Piperno. Svečanost je obogatil zbor Mednarodnega zavoda združenega sveta iz Devina, zbrani množici pa so spregovorili tržaški podžupan Roberto Damiani, pokrajinska tajnica sindikata UIL Adele Pino in zgodovinar Giovanni Miccoli. Slovenski govornik je bil dolinski župan Boris Pangerc, ki se je v svojih izvajanjih osredotočil na idejo za mir, v kateri se niso prepoznavale samo žrtve Rižarne, ampak tudi "vsi človekoljubni bojvniki za mir od konca vojne do danes."

ZADRUŽNA KRAŠKA BANKA

razpisuje

usposobljenostne izpite za uradnike/ce v smislu 6. člena kolektivne delovne pogodbe za uslužbence zadržnih bank.

Trenutno je nepokrito eno delovno mesto.

Pogoji za pripustitev k usposobljenostnemu izpitu so naslednji:

1. fakultetna diploma iz ekonomije ali prava oz. diploma, ki je po obstoječih predpisih enakovredna z oceno vsaj 95/110 ali diploma višje srednje šole z oceno vsaj 48/60;
2. program usposobljenostnega izpita predvideva slovensko in italijansko pisno nalogo splošne gospodarske ali finančne narave oz. iz knjigovodstva ali bančnega poslovanja in ustni razgovor. H kolokvijju bo pripuščen, kdor bo prejel pozitivno oceno pri pisnih izdelkih. Ustrezna navodila so na voljo v tajništvu zadržne banke;
3. prošnja na nekolokovanem papirju, dopolnjeno s fotokopijo diplome ali enakovrednega potrdila, je treba predložiti, osebno ali po pošti, v tajništvu zadržne banke do 15. maja 1996.

Čas razporeda izpitov bo naknadno javljen.

Po zaključnih izpitih bo izpitna komisija predložila upravnemu odboru zadržne banke seznam pozitivno ocenjenih, iz katerega bodo črpani novi uslužbenci.

UPRAVNI ODBOR

OCENA SSK PO VOLITVAH

POTREBEN JE DOGOVOR O SKUPNEM PREDSTAVNIŠTVU

Tržaški pokrajinski izvršni odbor je v daljšem tiskovnem sporočilu podal oceno izidov parlamentarnih volitev.

IZIDI VOLITEV ZA SENAT

Občine	OLJKA	POL SVOBOŠČIN	SEV. LIGA
Milje	46,20%	10,69%	41,44%
Dolina	63,54%	10,65%	24,08%
Devin-Nabrežina	47,66%	10,32%	42,02%
Zgonik	66,50%	8,86%	24,64%
Repentabor	65,70%	8,84%	25,45%

IZIDI VOLITEV ZA POSLANSKO ZBORNICO

Občine	OLJKA	POL SVOBOŠČIN	SEV. LIGA
Milje	43,39%	40,14%	10,15%
Dolina	62,23%	23,86%	9,56%
Devin-Nabrežina	47,15%	38,85%	9,73%
Zgonik	64,54%	23,97%	7,87%
Repentabor	64,13%	22,98%	8,07%

SSk ugotavlja, da se je Oljka uspešno uveljavila, kar dokazuje, da so volivci doumeli njeno alternativo drugemu taboru okrog Pola svoboščin. To velja še posebej za slovenske volivce. Zato je umestno se vprašati, ali ni morda dozorel čas, ko naj se iste manjšinske komponente končno le dogovorijo o izpeljavi demokratičnih volitev za skupno politično predstavništvo v skladu z zahtevami novih časov in razmer.

Glede izidov volitev v tržaških volilnih okrožjih SSK meni, da so pač ogle dalo zakoreninjene zaprtosti velikega dela mesta pred svojimi najbližjimi sosedi. Spričo navedenih ugotovitev je sedaj po volitvah potrebno ustrezno razmisliti in nastopati. Na krajevni ravni se mora Oljka utrditi na solidnejši osnovi načela enakopravnosti vseh njenih komponent.

V GREGORČIČEVI DVORANI

ZANIMIV VEČER O ODNOSIH MED SLOVENIJO IN ITALIJO

GORAZD BAJC

BORIS M. Gombač (desno) in Milan Pahor med večerom v Gregorčičevi dvorani

V torek, 23. aprila, sta v Gregorčičevi dvorani Slovenski klub in pokrajinski odbor SKGZ priredila večer na temo *Slovenija-Italija*, na katerem so predstavili knjigodvojčici: *Bela knjiga o diplomatskih odnosih ter Slovenija-Italija, od preziranja do priznanja*. Prvo sta uredila Branko Gradišnik in Jože Šušmelj, prinaša pa pregled diplomatskih odnosov med obema državama. V njej dobimo v slovenščini in angleščini objavljene uradne listine, dokumente in dopise, ki so oblikovali dvostranske odnose na državni ravni.

Druga knjiga pa je zgodovinski povzetek odnosov, večkrat ne najboljših, med Slovenijo in njeno zahodno sosedo. Avtor te neke vrste dopolnitve prve knjige je tržaški rojak in zgodovinar Boris M. Gombač.

Torkovega večer se žal ni mogel udeležiti eden od dveh napovedanih gostov, Šušmelj, ki bi lahko še kako popestril srečanje. Drugi, zgodovinar Gombač, je po uvodnih mislih Milana Pahorja razložil, kako se je ta projekt rodil: potem, ko je avgusta 1992 prišlo do slovenskega sprejetja sukcesijskega nasledstva Jugoslavije,

so se pričele prve težave z vsemogočim pisanjem časopisov, ki so le podžigali nenaklonjenost mladi slovenski državi, skratka z geopolitičnim nastopom Italije (naj tu omenim le revijo *Limes*). Zunanje ministrstvo (ni namreč naključje, da je obema knjigama napisal predgovor zunanji minister Zoran Thaler) je presodilo, da so težave na dlani, da se bo treba še posebno pri zgodovino-pisju potruditi, da bi dokazali in tako prikazali pravo resnico. Ni to neka tožba za-

radi tožbe, kot je poudaril Gombač, temveč je dokazovanje že dokazanega. Treba je namreč odgovoriti na določene nepravilnosti, ki mečejo senco na nas. Aktualna je bila tudi delikatna tema, ki se je je nekdo dotaknil, o zunanji politiki in kako je s tem španskim predlogom, ki ga sami poslanci baje ne poznajo. Ta da je celo protiušten in bi morali zato zanj ljudje odločiti s plebiscitom.

Na koncu pa še kritika: med številnimi prisotnimi je bilo - kot že prevečkrat - premalo mladih. Ponavadi vse vedo, ko je govor o aktualnih temah, povezanih z zgodovino, in je njihova "resnica" sveta.

Občni zbor Zadržne kraške banke

V četrtek, 25. aprila, je bil v Prosvetnem domu na Opčinah redni letni občni zbor Zadržne kraške banke. Člani so sprejeli lanski poslovni obračun, ki kaže, da je bil dobiček lanske poslovne dobe 6,6 milijarde lir (82,5% več kot leta 1994). Skoraj ves dobiček so namenili v zakonito rezervo, kar je premoženje banke zvišalo na 51 milijard lir oz. za 14%. Na volitvah za obnovo vodstvenih in nadzornih organov so bili potrjeni vsi trije člani upravnega odbora, ki jim je zapadel mandat. To so Pavel Milič, Rado Andolšek in Franko Pisani. Nadzorni odbor bodo sestavljali Stevo Kosmač, Marijan Bajc in Vojko Lovriha (namestnika Robert Novello in Boris Valentič), raziščišče pa Štefan Bukovec in Severina Peric (namestnika Federico Hmeljak in Claudio Radetti).

SLAVJE V RICMANJIH

DR. ANGEL KOSMAČ ZLATOMAŠNIK

Župnijsko cerkev sv. Jožefa v Ricmanjih je v nedeljo, 28. aprila, napolnilo veliko število župljanov, a tudi ljudi in prijateljev iz drugih krajev, da bi počastili 50-letnico mašniškega posvečenja domačega župnika dr. Angela Kosmača.

ZLATOMAŠNIK dr. Angel Kosmač (levo) in dr. Jože Markuža med vzhodnim obredom; v ozadju Ekumenski zbor

Maša je potekala po vzhodnem obredu v staro-cerkvenoslovanskem jeziku, vodila pa sta jo slavljenc in dr. Jože Markuža ob pevske spremljavi tržaškega Ekumenskega zbora pod vodstvom dr. Zorka Hareja; dr. Angel Kosmač je namreč znan po svojem trudu za zблиževanje med kristjani. V ta namen prireja vsako leto v Trstu Teden edinosti. Ta vsebuje tudi sklepno mašo po vzhodnem obredu, ki se je verniki vedno številno in občuteno udeležujejo. Pred slovesnostjo so zlatomašniku zapeli tudi ricmanjski otroci.

Dr. Angel Kosmač se je rodil 28. avgusta 1923 v Zabrežcu pri Borštu. Po šolanju v domači osnovni šoli in v Alojzijevišču v Gorici je stopil v tamkaj-

šnje malo semenišče, kjer je obiskoval klasično gimnazijo (zadnji dve leti v Koprju), nato pa je opravil študij bogoslovja. V duhovnika je bil posvečen 22. aprila 1946 v Trstu. Najprej je služboval po različnih župnijah v slovenski Istri, nato v Trstu pri Sv. Jakobu in v Rojanu ter na Opčinah. V letih 1956-1960 je študiral na pape-

ški univerzi Gregorijani in na papeškem vzhodnem inštitutu v Rimu, kjer je doktoriral iz vzhodnega cerkvenega prava z dizertacijo *Vzhodno meništvo v srbskem srednjeveškem pravu*. V poletnih mesecih je potoval po Evropi in se udeleževal tečajev na Katoliškem inštitutu (Institut Catholique) v Parizu.

Po vrnitvi na Tržaško je nekaj časa služboval kot župnijski upravitelj in namestnik v Dolini, leta 1960 pa je bil imenovan za župnika v Ricmanjih in pri Domju, kjer je še danes. Tam je zgradil Baragov dom ter dom in kapelo sv. Leopolda Mandiča, čigar češčenja je dr. Kosmač velik pospeševalec. Poučeval je verouk na slovenskih šolah, s svojimi članki pa sodeluje v ekumenskem zborniku *V edinosti* ter v različnih tržaških slovenskih časopisih in revijah. Kot že rečeno, je dr. Angel Kosmač znan ekumenski delavec, aktiven v Apostolstvu sv. Cirila in Metoda (ACM), v Ekumenskem centru v Trstu, v organiziranju vsakoletne Cirilmetodove nedelje na Vejni in ekumenskih romanj.

Res številna udeležba pri nedeljski slovesnosti v Ricmanjih dokazuje, kako je slavljenc priljubljen med našimi ljudmi. Ob zlatomašniškem jubileju naj prejme dr. Angel Kosmač tudi voščilo in čestitke Novega glasa.

OBVESTILA

TRST. Marijin dom pri Sv. Ivanu, ul. Brandesia 27, vabi na koncert vokalne in instrumentalne skupine Nomos, ki bo v nedeljo, 12. maja. Izvajala bo operne arije in narodne pesmi. Pel bo basist Aldo Žerjal. Pričetek ob 17. uri.

TRST. SSG-Maurizio Costanzo: **Izpraznjeno vrni**, režija Saša Jamnik (prvič v slovenščini). Premiera v sredo, 8.5., ob 20.30, abonma red A. Ponovitev v soboto, 11.5., ob 20.30, abonma red B; v nedeljo, 12.5., ob 16. uri, abonma red C.

TRST. V DSI se bo v ponedeljek, 6. maja, končal niz *Izbrana poglavja slovenskega zgodovinskega romana* 1945 s predavanjem dr. Ta-

mare Pečar Griesser o položaju slovenske Cerkve ob koncu vojne.

V prostorih tržaške železniške postaje je od sobote, 4. maja, na ogled razstava slikarja Roberta Kozmana. Urnik: ob delavnikih od 9. do 12., ob praznikih od 10. do 13. ure.

DAROVI

Za begunske otroke v Ajdovščini: I.K., H.P., S.M. 100.000; V.F. 50.000 lir.

ČESTITKE

Na fakulteti političnih ved - diplomatska smer - v Gorici je 24. aprila diplomiral gđc. Daša Radovič iz Nabrežine. Za življenjski uspeh ji iskreno čestita tudi Novi glas.

UTRINKI

NAJ GRE SPAT V HLEV!

Med počitnicami sem pomagal v različnih krajih na Tirolskem. V soboto - na prosti dan - sem nabiral gobe, jih prodal v Bocnu in si tako nakupil potrebne hrane za nedeljsko kolesarjenje po hribih in dolinah. Večer me je dobil na prelazu Sella (2.100 m) in sem odbrzel proti Val Badii. Bila je že tema, ko sem potrkal v prvi hiši, ki je bila župnišče. Gospodinja me je imela za cigana ali kaj podobnega. Pokazal sem ji priporočilno pismo g. ravnatelja v latinščini. Naj vpraša župnika... Odgovor: "Naj gre v hlev!" Dobro sem se ulegel, ko zaslutim šumenje, skakanje... Podgane! Velike! Mlatil sem s čevlji, a je bilo še slabše. Vstal sem in še enkrat trkal na farovška vrata. Ko sem povedal o podganah, je šla še enkrat vprašat župnika, ki je le prebral pismo in ukazal: "Naj gre spat v škofovo sobo!" Še nikoli nisem spal tako "mehko" in "globoko" v perncah.

Zjutraj sem stregel pri maši in gospodinja se je oddahnila ter dobro postregla. (B+B)

Razstava Černigojevih globokotiskov

V galeriji Cartesius v Trstu so 21. aprila odprli retrospektivno razstavo globokotiskov Avgusta Černigoja. Gre za manj poznana dela, ki jih je veliki mojster ustvaril v letih 1967-1974. Pri tem je uporabil različne tehnike in različne tonalitete črne, plave in rjave barve. Izpostavljeni globokotiski spominjajo na Černigojevo konstruktivistično obdobje. Prav grafika, s katero se je slikar ukvarjal v zadnjih letih svoje dejavnosti, je namreč lahko sprejela mnogovrstnost konstruktivističnih tehnik.

Jambor - leto 25, št. 5

V uvodniku Svoje glavi Kondor nakazuje, kakšne možnosti ima to skavtsko glasilo, da se reši iz težav, v katere je zašlo v zadnjih časih. Diagnoza je jasna: Jambor je v bistvu postal za samo delovanje skavtske organizacije nepotreben. Ne opravlja več svojih osnovnih funkcij formiranja in informiranja. Terapija, ki jo Svoje glavi Kondor priporoča, pa je naslednja: kritika. O predlagani terapiji podrobneje razmišlja še v posebnem članku. Dobra kritika, pravi, vzpodbuja konstruktivno izpopolnjevanje in je edino dejansko sredstvo vzgoje. Lastnih zmot v večini primerov ne opazimo in zato moramo biti brezmejno hvaležni, če je kdo tako dober ter nas ima dovolj in iskreno rad, da nas opozarja na napake. V nadaljevanju še podrobneje razčleni svoje pogumne poglede na potrebno kritiko v okviru skavtske organizacije in torej tudi na straneh Jambora.

Kaže, da je glasilo (v tej številki je ponovno poimensko naveden 7-članski uredniški odbor) dobilo prav v Svoje glavi Kondorju pomembnega sodelavca, saj je poleg omenjenih dveh člankov prispeval še dva druga, ki prav tako dokazujeta avtorjeve sposobnosti v pisanju in spremljanju aktualnega dogajanja. (MAB)

JURIJEVANJE TRŽAŠKIH SKAVTOV IN SKAVTINJ

Pri Briščah med Sv. Križem in Zgonikom je bilo v nedeljo, 28. aprila, tradicionalno jurjevanje tržaških skavtov in skavtinj. To je največji skavtski praznik v letu, ki se ga je letos udeležilo okrog 250 skavtov, staršev in prijateljev.

Jurjevanje se je začelo zjutraj z mašo, ki jo je daroval duhovni vodja Tone Bedenčič. Sledil je obred obljub, ki ga je vodil načelnik Teo Kralj. Obljubilo je 18 volčičev in veric ter 27 članov srednje skavtske veje. Prvič so zaobljubili skavti iz Milj. Prisotne je nagovorila načelnica tržaških skavtinj Martina Grahonja.

Po kosilu so prišli na vrsto orientacijski pohod in razne igre po starostnih skupinah. Jurjevanje se je končalo s sklepnim sporedom ob tabornem ognju s skeči in igrami.

3. POHOD PRIJATELJSTVA MAVHINJE- GORJANSKO

POHODA se je udeležilo veliko število ljudi

Kljub negotovemu vremenu se je v nedeljo, 28. aprila, veliko ljudi udeležilo 3. pohoda prijateljstva Mavhinje-Gorjansko, ki ga je priredilo športno-kulturno društvo Cerovlje-Mavhinje v sodelovanju z občinama Devin - Nabrežina in Komen ter z vaško skupnostjo Gorjansko. Poleg občanov z obeh strani meje so bili prisotni tudi ljudje iz drugih, bolj oddaljenih krajev. Pohod prijateljstva je namreč eno tistih srečanj, ki so med ljudmi zelo priljubljena in katerih osrednji pomen je v združevanju ljudi ne glede na državne meje.

To je bila tudi osrednja misel nagovora obeh županov, Giorgia Depanherja (Devin - Nabrežina) in Jožefa Adamiča (Komen). Dejala sta, da si ljudje želijo predvsem zbl-

Nabrežina

V sredo, 8. maja, bo ob 20.30 v župnijski dvorani mesečno srečanje za poglobitev verskega življenja. Učiteljica (in misijonarka) **Tereza Srebrnič** bo spregovorila o problemu *Cerkev smo vsi*. - Za *sinodo*. Sledita razgovor in družabnost. V nedeljo, 2. junija, prireja naša župnija kulturni **izlet** v kraje največjega slovenskega misijonarja Friderika Barage, ki je ameriške Indijance oplemenitil s slovnicami, knjigami, šolami, vero in cerkvami. Obiskali bomo Malo vas, Dobrič, sloveče Dolenjske toplice in pomembno Stično. Kdor se želi pridružiti, naj čimprej telefonira v večernih urah (040-200678).

POZIV

GORIŠKI SLOVENCİ PRI PAPEŽU

Mrzlične priprave, ki so prevzele že dalj časa vso Slovenijo, so v teh dneh zajele tudi naše področje. Koordinator papeževega obiska v Sloveniji, ki je odgovoren za Goriško, je v teh dneh posredoval podatke o udeležbi goriški Slovencev. Kljub temu je vpisovanje še vedno odprto bodisi za mlade kot odrasle. Nekaj napotkov: mladi se odpeljejo z avtobusi v soboto, 18. maja, v jutranjih urah (med 8. in 9. uro), odrasli pa v popoldanskih (med 12. in 13. uro). Avtobusi bodo prišli v vsako vas ali mesto, kjer je vsaj pet vpisanih. Avtobusi bodo prepeljali udeležence na samo prizorišče, zato ne bo potrebno pešačiti. Vsi prisotni bodo lahko sedeli. Ob vstopu na kraj srečanja bodo namreč prejeli stol, hrano in pelerino (za primer dežja). Vse udeležence vabimo in prosimo, da ne nosijo ničesar s seboj, razen osebnih dokumentov in najnujnejših potrebščin. Za vstop na prizorišče bo vsakdo prejel vstopnico, ki mu jo bo od odhoda z doma izročila oseba, pri kateri se je vpisal. Cena za prevoz in tehnično izvedbo srečanja je 20.000 lir na osebo. Vrnitev s srečanja domov je predviden ob 20. uri za odrasle in ob 22. uri za mladino.

Marsikdo je predlagal, da bi lahko goriški Slovenci, ki bodo srečanje gledali po televizijskem ekranu, poklonili 20.000 lir pripravljalnemu odboru papeževega obiska v Sloveniji, čeprav se ne bodo udeležili nobenega srečanja. Kdor želi sodelovati pri tej akciji, naj svoj prispevek odda na upravi Novega glasa ali gospodu Karlu Bolčini, župniku v Štandrežu.

Občni zbor Zadružne banke v Doberdobu

V petek, 26. aprila, je bil v večernih urah v župnijski dvorani v Doberdobu redni občni zbor Zadružne banke, ki je v lanskem letu poslovala z dobičkom. Le-ta je za lansko leto znašal nekaj več od milijarde lir, likvidno premoženje pa se je s tem povečalo na sedem milijard lir. Na občnem zboru so tudi povedali, da so se redne hranilne vloge lani povečale za 12,49 odstotka in dosegle lepo številko 48 milijard lir. Na občnem zboru so poročali ravnatelj banke dr. Maks Gergolet, predsednik upravnega odbora Andrej Gergolet in predsednik nadzornega odbora dr. Dario Peric. Vsi so poudarili, da je na uspeh banke lepo vplivala podružnica iz Ronk, ki deluje šele dve leti. Na dnevnem redu občnega zbora so bile tudi volitve; nova člana nadzornega odbora sta postala Martina Gergolet in Guido Devetak, njuna namestnika pa sta Mario Vizintin in Marcello Frandolič. Izvolili so tudi nov organ, razsodišče, ki ga zahteva novi statut. V njem morajo biti ljudje, ki niso člani banke. Ti bodo: Bruno Di Giuseppe, Andrej Spetič, Miro Hmeljak, kot namestnika pa sta bila izvoljena dr. Štefan Bukovec in Franc Pisani.

Pozdravljena, slavljenka Milka!

V sredo, 24. aprila, je praznovala svoj 90. rojstni dan naša draga sovaščanka Milka Mužič. Števerjanci smo se zbrali v lepem številu pri maši, da bi se zahvalili Bogu za tako visoki jubilej in obenem počastili našo Milko, saj je dolga leta steber in zvesta članica števerjanske farne skupnosti z molitvijo in požrtvovalnim delom. Z mašo smo se ji hoteli zahvaliti za vse, kar je storila za našo domačo vas Števerjan, predvsem za otroke, saj je bila veliko let v službi v šoli. Učenci, ki so danes odrasli žene in možje, se je živo spominjajo, ko je z neizmerno dobroto delila kosilo tudi tistim, ki niso imeli pravice do kosila. Posebno presenečenje smo ji pripravili s tem, da so bili pri slovesnosti prisotni tudi učitelji, ki so opravljali službo v času, ko je bila tudi ona na šoli. Jubilej smo poudarili s petjem, šopom rož in voščilom. Na koncu smo še nazdravili s kozarčkom briškega vina. Vsa števerjanska skupnost z župnikom ji čestita ob visokem jubileju in ji kliče: Bog vas živi!

Trattoria & Gastilna
1870 - 1990
Devetak
di Devetak Agostino & C. s.n.c. v ponedeljek in torek

VRH SV. MIHAELA 48 (Sovodnje ob Soči) tel. 882005

NEPOZABEN VEČER
V DRUŽBI LUTK

IVA KORŠIČ

Goriški ljubitelji gledališča (so morda prezrli vabilo v časopisih?) so v soboto, 27. aprila, zamudili lepo priložnost ogledati si lutkovno predstavo za odrasle. SKPD Mirko Filej (Oder 90 v sodelovanju s SCGV Komel in pod pokroviteljstvom SSO) je imelo v gosteh skupino Freyer teater iz Ljubljane, ki je izvajala Cankarjevo farso *Pohujšanje v dolini Šentflorjanski*. Mentor in režiser teh gledaliških

ustvarjalcev je znani glasbenik, čelist Edi Majaron. Tokrat pa nas je presenetil zaradi svoje velike predanosti lutkarstvu.

Cankarjeve misli so se brezhibno spletale med igralci in lutkami. Z Alenko Pirjevec je zaživela Jacinta, županja in ekspeditorka; Jože Mraz je bil izvrsten Konkordat, dacar in policaj; Boris Ostan pa Peter, župan, cerkovnik in učitelj Šviligej. V njihovih neverjetno spretnih rokah so lut-

ke dihale, zaživele, se zgrajale, meledovale, se kretale po odru vsaka s svojim točno začrtanim značajem, zvitostjo, prekanjenostjo in seveda glasom. Dialogi so se vrstili in glasovi se prepletali tako, kot da bi vsako lutko vodil drug animator.

Vživeti se v Cankarjev tekst in biti eno uro stalno prisoten na odru je ogromen napor za izvajalca-lutkarja. Uprizoritev zahteva od njega dušo in telo.

Nedvomno so umetniki popolnoma očarali in osvojili maloštevilno, a pozorno publiko. Sicer so si naši študentje ogledali predstavo isti dan v jutranjih urah v Šolskem centru.

Po čudovitem umetniškem užitku je gospod Majaron zelo vljudno in potrpežljivo pokazal krasne lutke, skrbno izdelane do najmanjšega detajla. Lutke so popolnoma gibljive, polne členkov, povezanih z jermenčki. Skice je pripravil Zlatko Bourek, gost iz Zagreba, ki je tudi izdelal maske. Te so s svojimi potezami vestno odražale Cankarjeve junake. Lutke so oblečene v prelepe obleke iz surove svile.

Še bi si želeli takih večerov in upamo, da se bo prof. Majaron vrnil v Gorico ter nam omogočil doživetje spet kaj tako nepozabnega.

OB JUBILEJU ZBORA FILEJ

"OB PESMI SEM VEDNO
MLAD"

otrok. Na prve vaje sem šel že v Miren v aprilu 1935, ko mi še ni bilo dvanajst let. Od tedaj pojem vse do danes. Prekinil sem med vojaščino, po vrnitvi l. 1945 pa sem se takoj vključil v zbor, ki sem mu zvest še danes. Moj prvi zbor je bil mirenski, prvi pevovodja pa pokojni Venček Budin. V Mirka Fileja sem se vključil v avgustu 1972. Veliko petja in družabnosti, veselja in zadoščenja, pa truda in požrtvovalnosti, se je zvrstilo v vseh teh letih sodelovanja pri moškem zboru, vse pa spremljamo z ljubeznijo in veseljem do petja. Kot najlepša doživetja so mi v spominu tekmovanje Naša pesem v Mariboru in tam do-

seženo 3. mesto, nato mednarodno zborovsko tekmovanje Seghizzi v Gorici, na katerem smo osvojili 2. mesto, potem pa še potovanje med slovenske rojake v Belgijo. Moja prva pesem, ki sem se je učil na vajah v Mirnu, je bila Oj hišica očetova, Bog živi te. Kasneje sta se mi najbolj priljubili pesmi Kragulčki in Večerni ave. Sicer pa rad prepevam vse pesmi, saj so vse lepe. Petje in sodelovanje v zborih mi pomenita, da sem vedno mlad!"

Miljan in Filejevi pevci vsa prirčno vabijo na jubilejni koncert v nedeljo, 5. t.m., ob 17.30 v Kulturnem domu.

P.B.

IZIDI VOLITEV NA GORIŠKEM

IZIDI VOLITEV ZA SENAT

Občine	OLJKA	POL SVOBOŠČIN	SEV. LIGA
Gorica	38,52%	47,01%	14,47%
Doberdob	78,08%	11,12%	10,80%
Krmin	46,02%	32,61%	21,37%
Sovodnje	72,04%	12,50%	15,46%
Števerjan	74,56%	13,59%	11,84%

IZIDI VOLITEV ZA POSLANSKO ZBORNICO - Goriško večinsko okr.

Kandidati	
Manfredi Jacumin (Severna liga)	15,20%
Adriano Zamparo (Svobodni sever)	1,70%
Michele Luise (Pol svoboščin)	32,24%
Sergio Cosma (Plamen)	3,97%
Mario Prestamburgo (Oljka)	46,89%

OBISK
SREDNJEŠOLCEV IZ
POSTOJNE

V petek, 26. aprila, so se dijaki Srednje naravoslovno-matematične, kovinarsko-strojne šole in gimnazije iz Postojne mudili na izletu v zamejstvu. Po lanskoletnem obisku Koroške so se odločili, da obiščejo Slovence v Italiji. V dopoldanskih urah so si ogledali Tržaško, popoldne pa so se ustavili na Goriškem. Krajša postanka so imeli v Štandrežu in Gorici, dalj časa pa so ostali v Števerjanu. Skupino 150 dijakov s profesorji spremljevalci so v Sedejevem domu pričakali predstavniki števerjanske občine, župnije in prosvetnega društva. Gostje so ob prihodu zapeli nekaj pesmi. Pozdravili so jih števerjanski podžupan Dominik Humar, župan Hadrijan Corsi, g. Anton Lazar, dr. Damjan Paulin kot predsednik ZSKP in predsednik društva Sedej Marko Terčič.

V. HUMAR

KONCERT SCGV KOMEL

SLOWIND IN PRIMOŽ RAMOVŠ

DANIJEL DEVETAK

Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel je 22. aprila priredil nekoliko nenavaden in izjemen večer v nizu koncertne sezone 1995/96.

PIHALNI kvintet Slowind in skladatelj Primož Ramovš

Že takoj na začetku je slovenski violinist Tomaž Lorenz uokviril srečanje in najprej predstavil izvajalce ter dela na sporedu. Že je na odru komorne dvorane pri Katoliškem domu stalo pet orkestrskih instrumentistov-pihalcev, ki sestavljajo uveljavljeni in vrhunski pihalni kvintet Slowind. Flutist Aleš Kacjan, oboist Matej Šarc, klarinetist Jurij Jenko, fagotist Paolo Cal-

ligaris in hornist Metod Tomac so danes izvrstni solisti orkestru Slovenske filharmonije in Simfonikov RTV Ljubljana. Za sabo imajo desetletno tradicijo najprej v triu, potem v tej zasedbi, ter številne uspešne turnee z deli domačih in tujih avtorjev po Sloveniji in na tujem; po odmevnem koncertu v Parizu pred dvema letoma so izdali tudi CD-ploščo.

Tudi na - žal kratkem - koncertu prejšnji ponedeljek v Gorici so dali okusiti občinstvu mojstrsko zlitost glasov pihal in pa rafinirano interpretacijo. Najprej so predstavili 3 stavke Kvinteta v g-molu francoskega flautista in skladatelja Paula Taffanella (1844-1908), predstavnika francoskega romantičnega sloga. V drugem delu sporeda pa so briljantno zaigrali zahtevni Kvintet št. 2 v C-duru (1959) slovenskega skladatelja Primoža Ramovša (1921). Kvintet (drugi od treh za pihalni kvintet), ki ga sestavlja sedem kratkih in pristrčnih igrivih stavkov v neoklasicističnem slogu, je tudi uvedel drugi del večera, in sicer srečanje z glasbenikom, skladateljem in organistom Primožem Ramovšem, ki je pred dobrim mesecem proslavljal svoj 75. rojstni dan. Tomaž Lorenz ga je takoj predstavil kot "najbolj plodovitega, izvajanega in duhovitega skladatelja na Slovenskem"; prav zato je

hitro sprožil zelo sproščen in humoren pogovor, pri katerem so sodelovali tudi člani Slowinda in na koncu gojenci naše glasbene šole. Način, kako smo lahko spoznali tega velikega slovenskega glasbenika, je bil torej zelo neposreden, privlačen in močno oseben. Primož Ramovš se nam je predstavil kot avantgardni skladatelj predvsem instrumentalne glasbe, ki jo označujejo izraziti zvočni kontrasti, sproščanje napetosti, "ekstremi". Njegova dela so polna emotivnih impulzov, hudomušnih disonanc (avtor jih raje imenuje "ostrine"), ki pa izkušnemu in vajenemu ušesu že zvenijo kot konsonance. "Kar je bilo pred 40 leti avantgarda," je rekel, "je danes že težka klasika." Če je bila njegova glasba pred leti za marsikoga "pohujšljiva" in neizvedljiva, slovenski glasbeniki in kakovostni izvajalci danes ne morejo mimo nje ter najdejo v Ramovševih notah, ki so prepojene s primordijalnim in skoraj surovim humorizmom, živo in globoko sodobno govorico.

OBVESTILA

ACM - Gorica vabi k maši za cerkveno edinstvo v ponedeljek, 6. maja, ob 16.30 v Zavodu sv. Družine.

PREVAL. V nedeljo, 5. t.m. bo v svetišču na Prevalu praznovanje Marije Kraljice narodov. Cerkev bo odprta od 14. ure; ob 15.30 bo molitev rožnega venca, ob 16. bo nadškoj vodil mašo.

VIDEM. Fantovski pevski zbor medškofijskega bogoslovnega semenišča vabi na večer duhovne glasbe Marijin evangelij, v cerkvi sv. Krištofa 10. maja ob 21. uri; 17. maja ob 21. uri v Aiellu.

Darove objavimo prihodnjič.

ČESTITKE

V soboto, na god našega farnega zavetnika sv. Florijana, bo slavil naš dolgoletni kaplan in župnik msgr. dr. Oskar Simčič 70. rojstni dan. Župnijsko občestvo in Števerjana mu s svojim dušnim pastirjem kliče iz srca: Bog Vas živi še mnoga leta!

SOŽALJE

29. aprila je v Šempetru umrl duhovnik dr. Alojzij Vetrh. Pogreb je bil v Vrtojbi v sredo, 1. maja. Svojem izražamo iskreno sožalje.

26. praznik fitalje v Rupji

V nedeljo, 28. aprila, je bil v Rupji praznik fitalje. V gosteh so imeli senatorja Darka Bratino. V svojem kratkem govoru se je najprej zahvalil vsem prisotnim, da so mu ponovno omogočili, da je bil izvoljen v senat. Med drugim je dejal: "Prvič v povojni zgodovini se je pripetilo, da smo bili vsi demokratični Slovenci pod okriljem iste politične skupine-Oljke; v tem vidim veliko novost. To je velik uspeh, saj je moja izvolitev predvsem uspeh vseh slovenskih ljudi. Prav zato srčno upam, da se bo pogovarjanje in dogovarjanje med drugače mislečimi Slovenci nadaljevalo, saj smo tokrat videli, da obrodi sadove. Mislim, da moramo v bodočnosti odstraniti stare predsodke, in to tako, da ne bomo brisali različnih identitet med nami. Prepričan sem, da je prav, da vsakdo iz naše srede s ponosom ohrani lastno kulturno-politično prepričanje. To pomeni, da se moramo srečevati ob konkretnih težavah in jih skupno reševati v sožitju, tako da bomo Slovenci, ki smo sestavni del obmejnega pasu, lahko končno zaživel lastno življenje brez kompleksov. Ko ustvarjamo našo bodočnost, ne smemo pozabiti naših korenin in tudi ne naše zgodovine in ne našega skupnega spomina."

Na prazniku fitalje je spregovoril tudi tajnik sovedenjske sekcije Slovenske skupnosti Julijan Ožbot, ki je orisal predvsem politično stanje pri nas; povedal je, da z izvolitvijo predstavnikov Oljke še ni vse končano, saj čaka slovenske ljudi še težak boj za priznanje manjšinskih pravic.

V Rupji seveda ni manjkala kulturni program, ki so ga pomagali soustvariti pevci MIPZ Vrh sv. Mihaela pod vodstvom Marjanke Čevdek ter pevci MePZ Jože Srebrnič iz Deskel pod vodstvom Adele Jerončič. Sledilo je še tekmovalje v cvrtju najboljših fitalje, zvečer pa je igral Kraški kvintet s pevcem Bracom Korenom. — R. DEVETAK

POMNIKI PRETEKLOSTI POMNIKI PRETEKLOSTI POMNIKI

"Dvorane zapuščene. Arbitrivi / leže porušeni. V prijazna / polja pa strmijo prazna / okna kot oči v mrtvaški glavi..." Tako se je Alojzu Gradniku, pesniku Goriških Brd, kazal vipolški grad, ki kljub nezadržnemu propadanju še naprej ponosno gospoduje nad prevalsko ravnino. Grad, ki je znamenit ne le po svoji zgodovini, marveč predvsem po svoji edinstveni arhitektonski podobi, že več desetletij kljubuje neizprosnemu zobu časa ter čaka temeljito preureditev in dostojno funkcijo. Oglejmo si, kaj vse je vipolški grad doživel v svoji dolgi zgodovini.

Srednjeveške listine nam večkrat poročajo o vipolških gospodih, ki so se po nemško pisali von Wippelsach. Pripadali so dokaj ugledni rodbini ministerialov goriških grofov. Služili so jim kot lovski mojstri, kar pomeni, da so zanje upravljali gozdove, skrbeli za vzdrževanje lovskih psov in še kaj. V Vipolzah, kjer je že v tistih časih stal grad, so skrbeli za rejo konj. Vipolških konj, ki so se pasli po močvirnatih poljanah na Prevalu, so se goriški grofje posluževali zlasti pri turnirjih in viteških igrah. Vipolški gospodje pa so se nekoč baje zamerili goriškemu grofom, tako da so jih ti pregnali z njihovega gradu. Odtlej so sled za nekdanjimi vipolškimi gospodi izgubili. Sredi 15. stol. je vipolško posestvo z gradom

VIPOLŠKI GRAD

ALESSIO STASI

prešlo v last mogočne rodovine Thurn-Valsassina, ki je v Brdih gospodovala še v Pevmi in Koprivnem. Thurni so svoj novi grad prezidali in urdili. Slutili so namreč, da se bo beneška republika po izumrtju goriških grofov potegovala za oblast v naših krajih, ki so jo po dedni pogodbi prevzeli Habsburžani. In res so Benečani na začetku 16. stol. zasedli goriško grofijo in jo šele po letu dni zapustili. Minilo je dobrih sto let in beneška vojska je že spet planila na Goriško. Tokrat je zavzela tudi vipolški grad in si na njem uredila postojanko. Ko so Benečani nazadnje odšli, so bile politične razmere takšne, da se našim krajem ni bilo več treba bati vojne. V tem času so mnoge trdnjave na Goriškem spremenile svoj videz ter postale razkošni in

udobni dvorci. Vipolški grad je bil takrat preurejen v podeželsko graščino, ki je povsem odgovarjala reprezentančnim zahtevam tistega časa: strogo, členjeno pročelje z osrednjim balkonom, nad katerim je svoj čas visel Thurnov grb, stranska stolpiča, vse skupaj v veličastnem beneškem slogu Palladijevih vil. Tudi notranjost je bila razkošno opremljena: obokane dvorane, stopnišča, sobane s poslikanimi tramovi ter velika plesna dvorana s čudovitimi kamnitimi kamini, ki pa jih je vandalska roka v novejšem času potolkla in docela uničila. Ko so grad preurejali, so okoli njega zasideli obsežen park, od katerega so se do danes ohranile tri mogočne ciprese, znane kot najstarejše na Slovenskem. Vipol-

škemu gradu pa je bila že od vsega začetka usojena nesreča: že v prvih časih je večkrat pogorel, nazadnje pa so ga Thurni prodali grofom Attemsom iz Podgore, ti pa so ga pred približno sto leti prodali pevm-skim baronom Teuffenbachom, ki so si nad njim zgradili nov двореc, grad pa so uporabljali kot skladišče in konjušnico. V tem stoletju je vipolški grad trpel veliko škode, tako da je do naših dni prišel docela opustošen. Sramotno bi bilo, da bi tako pomemben zgodovinski in umetnostni spomenik propadel. Zato je nujno, da se grad čimprej temeljito obnovi in da se mu najde res primeren in dostojna funkcija. Za to pa - "videant consules!"

KATOLIŠKA KNJIGARNA - TRAVNIK 25

Vljudno Vas vabimo

na odprtje razstave slikarja

DEZIDERIJA ŠVARE

Umetnika bo predstavil Sergij Cesar.

Galerija Katoliške knjigarne, petek, 3. maja 1996, ob 18. uri.

MoPZ MIRKO FILEJ

JUBILEJNI KONCERT
OB 30-LETNICI DELOVANJA

Kulturni dom - Gorica, nedelja, 5. maja 1996, ob 17.30.

† Ob boleči izgubi naše drage
Fani MATJAC vd. CORSI

se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so počastili njen spomin, zlasti gg. Lori in Lucijanu Drole, ki sta pokojnici in nam ves čas boleznin stala ob strani. Posebna zahvala naj gre gg. Mariju Gerdolu, ki je vodil pogrebne obrede, F. Močniku, A. Lazarju in A. Žužku, ki so somaševali kakor tudi cerkvenemu pevskeemu zboru iz Števerjana. Svoji Gorica, Trst, Buenos Aires

KNJIGA IN DOGODEK

KD STUDENCI PREDSTAVJA ILDINE PRAVLJICE

ERIKA JAZBAR

Ljudsko ustno izročilo iz Nadiških dolin oz. Scigle je zaživelo tudi pred številno publiko. V občinski dvorani v Podbonescu so pred mnogimi poslušalci, poznavalci in ljubitelji uradno in slovesno predstavili novo publikacijo, ki jo je omogočilo Kulturno društvo Studenci iz Čedad. Gre za dvojezično zbirko pravljic iz beneškega izročila *Sada te povien - Ora ti racconto*, ki jih je tedaj še študentka Raffaella Iussa zbirala za svojo diplomsko nalogo pri sedemdesetletni Ilde Chiabudinijevi, živečem zakladu slovenskega izročila te zemlje. Iussa je Ildine pravljice najprej prepisala v beneškem narečju in jih nato prevedla v italijanščino, za barvne ilustracije je poskrbel Moreno Tomasetig, medtem ko je spremno besedo napisal Milko Matičetov iz SAZU-ja iz Ljubljane, zelo dober poznavalec ustnega izročila Nadiških dolin in Režije.

Tako oblikovana knjiga je namenjena predvsem otroku iz teh dolin, in sicer tistem, ki obiskuje dvojezični center v Špetru, dopolna pa je tudi italijanskim otrokom, ki si želijo spoznati ljudsko bogastvo te zemlje; ni ga namreč lažjega in lepšega načina od pravljice, ki seže s svojim magičnim svetom v srce vsakega otroka, z melodijo in sočnostjo beneškega narečja pa prevzame tudi najbolj raztresenega poslušalca.

Vsem tistim, ki stalno ponavljajo, da se narodno ljudsko bogastvo danes izgublja, da je televizija poplutila naše življenje ipd., je KD Studenci oz. njegova duša Riccardo Ruttar odgovoril s konkretno pobudo, s knjigo, ki rešuje dvajset ljudskih pripovedk, legend in zgodb pred pozabo z namenom, da bi se še naprej pripovedovale v družinah, v šoli, med otroki in tudi med italijanskimi sovaščani.

Marsikdo je na predstavitvi očital Ruttarju, da spada tretjina prisotne publike med "tricoloriste", oz. med tiste, ki so bili ali so še naperjeni proti slovenskim ljudem, vendar "jaz sem videl le ljudi, ki so se veselili ob poslušanju pravljice, ki jo je pripovedovala Ilde v slovenskem

narečju," odgovarja Riccardo Ruttar. Velja še poudariti, da se je med predstavitvijo italijanska beseda prepletala s slovensko in je med publiko (kljub temu) vladalo veliko zadovoljstvo.

Na večeru sta sodelovala tudi ugledna gosta Milko Matičetov in Gian Paolo Gri, docent antropologije na videmski univerzi. Oba raziskovalca sta poudarila pomembnost iniciative ter bogastvo ljudskega izročila. Složna sta si bila tudi v trditvi, da je omenjena knjiga pravilna pot za ohranitev in oživitev prikritega narodnega bogastva, kar dejansko pomeni življenje med navadnimi ljudmi in ne le v univerzitetnih knjižnicah ali tečajih.

PISMO UREDNIŠTVU

Glavna urednica Novega Matajurja iz Čedad Jole Namor nam je poslala naslednje pismo. Zaradi dolžine ga ne objavljamo v celoti, vendar priobčujemo značilnejše dele. Ostalo prinašamo v povzetku.

Spoštovani glavni urednik,

oglašam se v zvezi z vašim komentarjem v Novem glasu z dne 11.4. z naslovom *Poigravanje s Čedermaci*. Čeprav nisem bila na goriškem srečanju, toliko poznam novejšo zgodovino Beneške Slovenije in njene protagoniste, da ne morem mimo vaših ocen na račun profesorja Černa in posredno tudi na msgr. Guiona, ki je res v letih, vendar zavidljivo luciden. Guion je simbol pokončnosti in doslednosti, prodoren intelektualec, človek, ki se je vedno postavil na stran ljudstva in brezkompromisno branil njegovo duhovno in jezikovno podobo...

Sledi dalje opis Černovega delovanja, ki pa izzveni večkrat kot bolj uradni zagovor. Dalje lahko beremo:

Odg.: Odgovorna urednica Novega Matajurja se je - kot kaže - odločila za nekako uradno obrambo predsednika Zveze Slovencev iz videmske pokrajine. Mislim, da je ni potreboval, saj bi to gotovo znal odlično narediti sam. Nibče (in tudi podpisani) ni imel namena kakorkoli žaliti ali podcenjevati dela, ki ga je in ga prof. Viljem Černo zaslužno opravlja v Beneški Sloveniji. In tudi pisec teh vrstic je vedno imel do njega prijateljski odnos, ki ga občasna politična polemika ne sme in ne more zasenčiti.

Besede Jole Namor nadalje očitno dišijo po enoumju (katerega bi rada očitala podpisanemu), saj nekoliko anabronistično namigujejo na domnevno nedotakljivost tega ali onega - zato gorje, če si ga kdo upa napasti!

Če smo bili v videmski pokrajini sposobni v osemdesetih letih narediti velik kulturni skok, sadove katerega pobiramo danes v prvi vrsti z rasto dvojezične šole, je v veliki meri tudi njegova zasluga. Zato smo mu globoko hvaležni. In se nam zdi nedopustno, da si upa ga tako grdo napasti, kdor očitno operira s predsodki, z miselnimi kategorijami, ki nimajo nič skupnega z našo zgodovino. Černo je na Videmskem leta in leta gradil in danes upravičeno dviga glas proti razdiralnim silam, pa naj prihajajo iz našega zamejstva ali iz Slovenije, ki zavestno (ali ne) rušijo slovensko organiziranost v Benečiji...

In na koncu mislim, da je nesprijemljiv očitnik, češ da "predsednik Zveze Slovencev v videmski pokrajini v svoje pristranske politične namene zlorablja svetle figure naših Čedermacev"...

JOLE NAMOR

Ljudje nismo onstran dobrega in zla, draga kolegica...!

Nibče ni podvomil o svetli figuri msgr. Guiona, ki taka tudi ostaja za celotno slovensko narodno skupnost. To priznavajo vse njene komponente in mislim, da so potrdila tudi visoka priznanja, ki jih je beneški monsinjor prejel recimo s strani Slovenske skupnosti in Sveta slovenskih organizacij. Ali pa morda slednji spadata med razdiralne sile, o katerih je govor v pismu urednice...?

"Advocatus Ecclesiae" ali "Advocatus diaboli"? Verjetno ne eno ne drugo. Naš namen pa naj bo predvsem ta, da smo zagovorniki resnice in razumevanja med nami. In če iščemo sožitje z večinskim narodom, vzpostavimo to predvsem med nami! - A.B.

OBLETNICA

CELOVŠKI ZVON, JUBILEJNA ŠTEVILKA

Celovški Zvon je revija, ki izhaja v Celovcu. Njen namen je biti "Vseslovenska revija za verska, kulturna in politična vprašanja." Pred kratkim je izšla petdeseta, to je jubilejna številka. Razumljivo je zato, da so trije uvodni članki posvečeni temu jubileju. Napisali so jih prof. Marija Spieler, prof. Alojz Rebula, prof. Igor Senčar, vsi trije člani uredništva te revije.

M. Spieler: "Pričujoča številka CZ je petdeseta. Postali smo kulturno zreli." Alojz Rebula: "Lotiti se nove kulturne revije v zamejstvu, ali ni morda sa-

jenje vinograda sredi sa-harskih peščin?" Tako so sodili pesimisti ob izidu prve številke Zvona. Eden od urednikov je glasno podvomil, ali se bo revija prebila čez tretjo številko. Toda danes je "Zvon preživel najhujše čase, se pretolkel skozi mračno obdobje enoumja (partijske diktature), dočakal demokracijo in zato zveni danes njegovo zvonjenje milejše tako v Sloveniji, v zamejstvu in zdomstvu," meni Igor Senčar.

Že petdesetkrat je torej izšla ta slovenska zamejska revija in ves čas ostaja zvesta zastavljenemu programu biti revija, odprta za verska, kulturna in politi-

čna vprašanja v slovenskem svetu. Odprla si je pot tudi v Slovenijo v težkih časih enoumja. Alojz Rebula še ugotavlja: "Ob svojem izplutju je bil Celovški Zvon deležen posebne naklonjenosti dveh danes že pokojnih kulturnikov. Profesor Gorše je z velikodušnim finančnim darom omogočil izid prve številke revije. Bojan Štih pa je Celovškemu Zvonu pomagal pri preboju v slovenski kulturni prostor. Tretja hvaležna misel velja celovški Mohorjevi družbi, ki je revijo vzela pod svoje okrilje.

V Celovškem Zvonu se poleg nekaterih znanih imen v vsaki številki oglašajo novi, zlasti mlajši avtorji. Mislim, da je revija v našem zamejskem prostoru premalo poznana.

K.H.

Leta 1954 je bila pod Križno goro v Celovcu po načrtih arhitektka Oswald zgrajena stavba, namenjena jugoslovanskemu konzulatu. Do novembra 1992 so v njej vedno poslovali izrecno slovenski konzuli, le varnostniki so prihajali iz drugih republik.

Stavba je bila leta 1988 rekonstruirana, po razpadu Jugoslavije so jo zaprli in sredi leta 1993 dokončno zapečatili.

Sedanji generalni konzul g. Jože Jeraj je konec leta 1992 prišel v Celovec tudi z namenom, da hišo dobi nazaj in v njej odpre slovenski konzulat. A tako lahko ni šlo in vse do letošnjega marca so morali poslovati v 170 m² velikih prostorih na Železniški cesti. Ker pa je republika Avstrija iskala prostore za

SLOVENSKI KONZULAT SPET V "STARIH PROSTORIH"

ambasado v Ljubljani, je bila to priložnost, da se obenem pogajajo tudi za prostore nekdanjega jugoslovanskega konzulata pod Križno goro. Tako je celovški župan Guggenberger razpisal interno ponudbo za najem poslopja in generalni konzul Jeraj ga je res dobil v najem, saj lastnina še vedno ni razčiščena.

Lansko jesen so začeli s pregradnjami, sredi marca pa se je ekipa slovenskega konzulata (3 konzuli, varnostnik in tajnica) preselila v nekdanje pro-

store, čeprav z deli še niso gotovi (manjka še obnova zunanjsčine) in bo slovesno odprtje verjetno junija meseca.

Dela imajo vsi dovolj, saj poleg Koroške oskrbujejo tudi Predarlško, Tirolsko in Salzburško (severni del pa ima v oskrbi dunajska ambasada) ter skrbijo za gospodarsko in kulturno sodelovanje med republikama (izobraževalni sistem, društva itd.) in zaščito slovenskih državljanov.

R.B.

CELOVEC

1. MAJ, PRAZNIK?

DELO KOT VREDNOTA POTISNjeno NA ROB POLITIKE IN DRUŽBE

MARJAN DROBEŽ

V Sloveniji je bilo včeraj, v počastitev 1. maja, praznika dela, veliko kresovanj, srečanj oziroma zborovanj članov in privrženec raznih sindikatov in levih političnih strank, in drugačnih prireditve, ki naj bi vsaj navzven obnovile blišč in pomen tega mednarodnega praznika dela. Toda proslavljanja so bila brez nekdanjega žara in vsebine.

Nemara je 1. maj najbolj sporen in spolitiziran praznik, ki se ohranja tudi v novi demokratični in neodvisni državi. V preteklosti je zmeraj bil le fasada, za katero je režim poskušal dokazovati t.i. kult dela in delavskega razreda, ki naj bi bili največji vrednoti nekega novega in pravičnega sveta, ki pa se je kljub uporabi nasilja in represije s težavo ohranjal na oblasti, dokler ne razpade. Delavcem so ostali le spomini in spoznanje, da 1. maj v prejšnji državi v resnici ni bil njihov praznik, čeprav so ga seveda iskreno doživljali in obenem živeli v iluzijah o pomembnosti njihove vloge, temveč je bil 1. maj oziroma t.i. praznik dela le metoda za utrjevanje in izvajanje politike, ki jo je določala in izvajala partija.

NA PLEČIH DELAVCEV SLOJ NOVIH BOGATAŠEV

Predsedniki Konfederacije novih sindikatov Slovenije ing. Franc Tomšič je te dni v nekem intervjuju na državni televiziji dejal, da smo v Slove-

niji sicer dosegli ustanovitve svoje države in uveljavili demokracijo, toda v strukturi, temeljih in politiki družbe se v obdobju demokracije oziroma novih odnosov še ni veliko spremenilo. Na pleča delavcev se je namreč povzpel nov sloj bogatašev, ki so si prisvojili velik del premoženja in sploh bogastva, ki so ga v prejšnji državi in režimu ustvarili delavci. Toda pomenljivo je, da o razslojevanju slovenske družbe, ki izhaja iz nezakonitega prilaščanja imovine oziroma premoženja, vodilni politiki ne govorijo. Za primer navajamo pogovor, ki ga je ob 1. maju predsednik vlade (pa tudi predsednik največje politične stranke, Liberalne demokracije Slovenije) dr. Janez Drnovšek za časnik Delo. V tem intervjuju je premier v glavnem zagovarjal in utemeljeval vladno gospodarsko politiko in poudaril, da vlada ne bo popustila pritiskom za povečanje plač. Take zahteve postavljajo

učitelji in profesorji, policisti, pa seveda zlasti delavci, ki imajo najnižje prejemke. Dr. Janez Drnovšek dopušča le možnost, da bo vada za nekaj tisoč tolarjev povzela plače tistim delavcem, ki imajo najnižje prejemke. Kljub povišici naj bi ti prejemki v prihodnje znašali borih 37 tisoč tolarjev mesečno, kar je seveda premalo za kolikor toliko znošno preživljanje. Cilj omenjene pripravljenosti vlade za malenkosten dvig najnižjih plač je, da bi preprečili splošno stavko, ki jo je za 30. napovedala Zveza svobodnih sindikatov Slovenije; te opozorilne stavke naj bi se udeležilo okoli 400 tisoč delavcev.

Predsednik dr. Janez Drnovšek je torej optimist, kar zadeva gospodarske razmere. Prepričan je tudi v uspeh Liberalne demokracije Slovenije na letošnjih parlamentarnih volitvah, pri čemer zanika, da je Socialdemokratska stranka najbolj nevaren tekmeček glede pričakovanih glasov oziroma volilnih izidov. Premier je v omenjenem intervjuju za časnik Delo tudi dejal, da vlada slovenskim zdravnikom in zobozdravnikom med njihovo nedavno stavko ni bistveno popustila. Takšno zatiranje pa je prav obratno od zadovoljstva, ki ga spričo izidov izraža sindikat zdravnikov in zobozdravnikov Fides. Optimizem in nekakšno samovšečnost predsednika vlade in največje slovenske politične stranke, je demantiral Državni svet, ki je drugi dom slovenskega parlamenta. Po mnenju tega organa je stanje v slo-

venskem gospodarstvu tako kritično, da bi moral razmere hitro obravnavati Državni zbor na izrednem zasedanju.

NOVE POLITIČNE STRANKE

V pričakovanju volitev v slovenski parlament nastajajo tudi spremembe na strankarskem prizorišču. Poslanci si bolj prizadevajo, da bi bili ponovno izvoljeni, kot pa se posvečajo reševanju najbolj žgocnih vprašanj države. Mnogi težijo po tem, da bi parlament pred volitvami uzakonil nove olajšave in privilegije za poslance tudi zaradi tega, zatrjujejo, ker po prenehanju mandata ne bodo mogli najti zaposlitve. Dejansko pa to ni res, ker bi se večina poslancev lahko vrnila na prejšnja delovna mesta, a tega nočejo, ker bi po njihovem mnenju takšna nenadna sprememba statusa zanje pomenila ponižanje.

Medtem je dosedanja poslanka Liberalne demokracije Slovenije Ljerka Bizilj napovedala ustanovitev nove politične stranke, ki se bo imenovala Slovenski forum. Nekdanja časničarka in urednica državne televizije zatrjuje, da si bo prizadevala za večjo poštenost v politiki, za gospodarski razcvet in čim večjo blaginjo vseh, ki v naši državi živijo. Ustanovljena je še ena nova politična stranka, Zveza za Gorenjsko. Vodi jo Milan E. Pintar, predsednik nekdanje t.i. vlade v senci prenovljenih komunistov. Na bližnjih volitvah bo torej velika konkurenca strank in gibanj, ki bi v novem parlamentu radi imeli čimveč svojega vpliva in poslancev.

KANAL OB SOČI

POČASTITEV VALENTINA STANIČA

Valentin Stanič je bil rojen 12. februarja leta 1774 v vasi Bodrež nad Kanalom ter sodi med najpomembnejše osebnosti na Goriškem pred letom 1848. Z njim se je začelo kulturno in narodno prebujanje na Goriškem. Umril je 29. aprila leta 1847 kot stolni kanonik v Gorici, kjer je pred tem ustanovil gluhošolnico, ki še zmeraj deluje. V okviru občinskega praznika bodo osebnost in delež Valentina Staniča v slovenski zgodovini na Goriškem in tudi na širšem narodnem območju v Kanalu podrobno raziskali, pri čemer bo sodeloval tudi zgodovinar dr. Branko Marušič. Sicer so Valentinu Staniču pred leti postavili spomenik na Glavnem trgu v Kanalu.

M.

Občinski svet v Kanalu ob Soči je sklenil, da bodo praznik te nove občine posvetili Valentinu Staniču, ki je bil duhovnik, pesnik, tiskar, ljudski prosvetitelj, socialni delavec, publicist, alpinist in še marsikaj. Bil je namreč izredno ustvarjalna osebnost na najrazličnejših področjih in glede tega je lahko še zmeraj vzor našemu narodu.

Tolar bo pomembna valuta

Slovenska valuta bo dobila najkasneje v štiriindvajsetih mesecih vodilno vlogo na mednarodnem valutnem tržišču. Tako je na začetku enotedenskega strokovnega seminarja, ki je bil prejšnji teden v Trstu, izjavil predsednik italijanskega vsedržavnega združenja menjalcev valute Ernesto Paolillo. Mladim, ki so jih razne finančne družbe in bančni zavodi poslali na strokovno izpopolnjevanje v Trst, je tudi dejal, da bo Slovenija v kratkem dobila vodilno vlogo v trgovinskih izmenjavah med državami Evropske zveze in vzhodnoevropskimi državami in da bo v tem smislu prehitela tudi Madžarsko. Seminar je tudi pokazal, da finančne družbe in banke veliko pričakujejo od snujočega se prostocarinskega centra Off-shore, ki naj bi ga uresničili v Trstu najkasneje čez poldrugeto leto. Prostocarinski center za finančne operacije in zavarovalne posle bi tako postal izhodiščna postojanka za italijanske in druge naložbe v vzhodnoevropskih državah.

Fakulteta se predstavi

V brošuri, ki jo je izdala Fakulteta za znanosti o okolju, je ta prva mednarodna šola v Sloveniji predstavila sebe in študijski program. Podiplomska šola je začela s svojim delom v študijskem letu 1995/96. Ustanovili sta jo Mestna občina Nova Gorica in Inštitut Jožefa Štefana. To je samostojna fakulteta in omogoča magistrski študij do doktorata s področja znanosti o okolju.

V angleško-slovenski brošuri so objavljeni tudi študijski načrti, pogoji za vpis, program, trajanje in način študija, predmetnik, pogoji za pridobitev naslovov, naslovi in diplome. Predavatelji bodo domači in tuji, tako iz Evrope kot drugih delov sveta.

ANHOVO

NOVA BOLENIJA IN STRAH PRED AZBESTOM

azbestoze; kaže pa, da je z azbestom zastrupljenih nekaj tisoč delavcev med tistimi, ki so bili v Industriji Salonit zaposleni v preteklosti ali pa v tej organizaciji še zmeraj delajo. So primeri, ko zbolijo v isti družini očetje, sinovi in matere.

Država proti tej bolezni doslej ni sprejela nobenih učinkovitih ukrepov. V Anhovem obolele pošiljajo na t.i. čakanje, da ostanejo doma, prejemajo pa del plače oz. delno odškodnino za svoje zdravje. Med delavci in prebivalstvom pa se širi strah zaradi epidemije, ki so jo do pred kratkim prikrižali. Boje se azbestoze, hkrati pa so zaskrbljeni za delo-

vna mesta. Zaradi tega sindikati, občina Kanal ob Soči, Društvo obolelih zaradi azbesta, odbor za okolje pri krajevni skupnosti v Anhovem oziroma Desklah in drugi organi zahtevajo, da v Sloveniji sprejmejo zakon o preprečitvi uporabe azbesta. Delavcem, ki so zboleli, pa naj država omogoči upokožitev. O celotni problematiki azbesta v Zvezi svobodnih sindikatov Slovenije skupaj z republikanskim sindikatom gradbenih dejavnosti pripravljajo posvetovanje z italijanskimi sindikati, ki imajo pri zaščiti delavcev, izpostavljenih azbestu, velike izkušnje.

M.

Delavce v Industriji Salonit v Anhovem in njihove družine v Srednji soški dolini ter celo na Tolminskem še zmeraj ogroža nevarna poklicna bolezen-azbesto-

za, ki se v mnogih primerih lahko razvije v raka na pljučih. Bolezen se kaže tako, da težko dihaš in se zelo hitro utrušiš. Pri sistematičnih zdravstvenih pregledih so lani ugotovili 35 primerov

OBNAVLJANJE BIVALIŠČ SPET PO STAREM

Vsi, ki so mislili obnavljati hišo ali stanovanje, izvesti nujna notranja popravila in so se ustrašili novih predpisov, se lahko oddahnejo. Italijanska vlada je namreč zavrnila zakonski odlok št. 30 z dne 24. januarja letos, ki je predvideval izdajo gradbenega dovoljenja tudi za najbolj običajna notranja obnovitvena dela. S tem je prinesel vrsto težav in ovir, saj bi morali ljudje

tudi za najbolj običajna dela, za katera že dolgo ni bilo potrebno nobeno gradbeno dovoljenje, opraviti celo vrsto poti. Vlada je torej pokazala dovolj razsodnosti, da je zavrnila zakonski odlok, ki je bil dejansko pretiran in preveč omejujoč, in to glede vprašanj, ki so za državljanke življenjskega pomena. Ni vseeno, namreč, koliko poti bi moral človek narediti tudi za popravilo kake okvare na vodnih napeljavah ali kanalizaciji.

Za najbolj običajna obnovitvena dela v skladu z urbanističnimi predpisi torej ni več potrebno gradbeno dovoljenje. Zadostuje predstavitelj prijavo o začetku del in utemeljen prikaz teh posegov, ki ga mora podpisati usposobljen profesionalist. Propadel je tako tudi tisti člen zakonskega odloka, ki je prepovedoval možnost pospešenega postopka za pridobivanje dovoljenja za obnovo bivališč v strogih mestnih ali vaških jedrih. V veljavi pa ostaja pospešeni postopek za vrsto drugih gradbenih posegov, za katere bi sicer morali prošnjič čakati tudi leto dni, da bi dobili gradbeno dovoljenje.

14

VINITALY

ODLIČNE OCENE ZA DEŽELNA VINA

V Veroni se je v torek, 16. t.m., končal letošnji mednarodni vinski sejem Vinitaly, ki je gotovo najpomembnejša tovrstna prireditelj v Italiji.

Letošnja, trideseta izvedba sejma je bila zelo zanimiva in uspešna, saj si ga je ogledalo več kot 80.000 ljudi, med temi je bilo več kot deset tisoč tujcev. Tudi letos so bila vina iz dežele Furlanije Julijske krajine deležna velike pozornosti in laskavih ocen. Razstavnici prostor je bil vzorno urejen, saj je deželna ustanova za razvoj kmetijstva ERSA, ki je organizacijsko iz-

peljala to sodelovanje na sejm, poskrbela tudi za zelo smotno in pregledno razporeditev razstavljalcev. Obiskovalcem so ponujali vina ok. 130 vinogradnikov iz raznih vinorodnih okolišev, med njimi pa žal ni bilo vin iz tržaške pokrajine. Slovensko vinarsko znanje in kulturo pa so odlično zastopali številni Brici, ki so ponovno potrdili, da pridelujejo tako odlična bela vina, da se lahko merijo z najboljšo svetovno kapljico.

V paviljonu 16, kjer so organizatorji zbrali razstavljalce iz Čila, Avstralije, Združenih držav Amerike, Francije, Grčije in drugih zelo znanih držav proizvajalk vina, je bil tudi razstavnici prostor Slovenije, ki na tem sejmu samostojno sodeluje od osamosvojitve dalje. Slovenija je predstavila izbor vin vseh najpomembnejših združenj ali velikih kleti, od Štajerske do Dolenjske in Primorske. Med

italijanskimi obiskovalci je vladalo precejšnje zanimanje za slovenska, še zlasti štajerska vina, ker se po okusu precej razlikujejo od primorskih, ki so bližja vinom iz severnih italijanskih dežel. Ugotavljali pa so, da v Italiji slovenskih vin skoraj ni mogoče dobiti, predvsem zato, ker nista urejena uvoz in skladiščenje teh vin.

Ob letošnjem sejmu Vinitaly velja zabeležiti še dve ugotovitvi. V Evropi in svetu spet narašča povpraševanje po vinih, čeprav v precej omejeni obliki. To se dogaja morda tudi zato, ker so bile zadnje letine količinsko bolj skromne, tako da v kletih ni zaloga. Dalje drži, da se spreminja okus pivcev, ki se postopno vse bolj vračajo k črnim vinom, kar naj vinogradniki upoštevajo, ko zasajajo nove vinograde.

OBISK ŠTUDENTOV HOTELIRSTVA IN TURIZMA PRI GOSTINCIH

V Trstu so se mudili študentje Visoke šole za hotelirstvo in turizem iz Portoroža, ki so v spremstvu raziskovalca SLORI Milana Bufona obiskali turistične zanimivosti našega mesta. Na poti v Lignano in Benetke so se ustavili na kosilu v domači kraški gostilni Sardoč v Slivnem, kjer so se srečali z gostinci Slovenskega deželnega gospodarskega združenja. Predsednik gostinske sekcije Lino Doljak je predstavil vlogo zamejske gospodarske organizacije in posebej pobudo Vinske poti terana, ki je mnogo doprinesla k promociji krajevne kuhinje in vin. Vzporedno z odprtjem te ceste so gostilne na Krasu zelo povečale jedilne zmogljivosti, ležišča in seveda prispevale k večji prodaji terana.

Neobičajno lekcijo za bodoče menadžerje in vodilne kadre slovenskih gostinskih in turističnih struktur je dopolnil ugledni gostinjec iz goriških Brd Joško Sirk, ki je ponazoril koncept in opredelitev do gostinskega poklica. Prikazal je, kako se lahko uspešno uskladi pristnost izročila in povezanosti z okoljem s povpraševanjem po drugačnem turizmu, ki temelji na enogastronomiji, življenju v naravi in miru. Zanimivo je bilo še slišati Sirkovo zamisel o turističnem ovrednotenju t.i. Pedemontane, področja v osrčju Furlanije med hribi in nižino, ki objema Kras, Brda, Benečijo, Karnijo, tja do S. Daniele del Friuli in Ogleja. Razširitev ozkega tolmačenja turizma v deželi le na morskem središču in gore bi pomenila nedvomno prevečtritev in možnost razvoja za

nekatero obrobno kraje, ki sedaj životarijo.

Na vprašanja profesorjev Gosarja, Jurinčiča in študentov so oba gostinca in organizacijski tajnik SDGZ Davorin Devetak prikazali vlogo in sodelovanje organizacij gostincev, vinogradnikov in javnih ustanov pri naporih za razvoj tega sektorja, od strokovne pomoči do financiranja, investicij, do skupnih promocijskih akcij, kjer je nujno, da sodelujejo vsi subjekti, če se hoče bogastvo teritorija učinkovito predstaviti in pridobiti nove obiskovalce.

V perspektivi poenotenja tega prostora, ob vstopu Slovenije v EU, so se predstavniki gostincev in Visoke šole, ki ima sedež v portoroški Vili Marija, dogovorili za možne oblike sodelovanja, saj krajevno gostinstvo zelo občuti pomanjkanje primernega kvalificiranega osebja; prav tako je v interesu šole, da opravijo gojenci prakso oz. se zaposlijo na Primorskem.

MOČ ZDRAVILNIH RASTLIN

JELENA STEFANČIČ

VNETJE OBNOSTNIH VOTLIN (Sinusitis)

Pri vnetju obnosnih votlin pomaga gretje glave s kamilično soparo. Na 100 g kamilic nalijemo liter vrele vode. Bolnik naj se nagne z glavo nad posodo in se pokrije z rjuho, da sopara ne uhaja. Diha naj skozi nos in usta, kolikor le more. Parna kopel glave naj traja 15 do 20 minut.

VNETJE OČESNE VEZ- NICE (Konjunktivitis)

Vnetje oči zdravimo z mlačnim kamiličnim poparkom. Pred uporabo ga moramo dobro precediti skozi oprano krpo. Najboljše si je oči izpirati pred spanjem. Iz kamilic si lahko naredimo še tople obkladke.

Če nam očasne veke stalno zatekajo, si pomagamo s kašnatimi obkladki iz surovega krompirja. Obkladke polagamo na veke vsak večer pred spanjem. Po nekaj dneh zatekline izginejo.

Utrujene oči poživimo, če jih umivamo s peteršiljevo vodo. Ščep drobno nastrežganega peteršilja prelijemo s skodelico vrele vode in pustimo, da se malo ohladi. Iz peteršiljeve kaše naredimo tople obkladke. Pustimo jih na zaprtih očeh 15 minut.

VNETJE SAPNIC (Bron- hitis)

15g cvetov ličnika namakamo čez noč v 5dl hladne vode. Vodni izvleček zju-

traj precedimo skozi krpo, sladkamo z medom, nekoliko pogrejem in popijemo po tri skodelice na dan.

Pri vnetju sapnic z močno zasluženostjo in pri dušljivem kašlju pomaga čaj iz grenkuljice. Za skodelico čaja vzamemo dva ščepa posušene zeli in jo kratko prekuhamo. Na dan izpijemo dve skodelici vročega čaja, močno sladkanega z medom.

VNETJE ŽELODČNE SLUZNICE (Gastritis)

Pri lažjem vnetju želodca je dober čaj iz smetlike. Za skodelico čaja vzamemo ščep posušene zeli, jo na hitro prevremo in takoj precedimo. Na dan popijemo eno do dve skodelici čaja.

Dober je tudi čaj iz rmana in kamilic, ki ju vzamemo v enaki količini. Ščep čaja poparimo s skodelico vrele vode in pustimo nekaj časa v pokriti posodi. Na dan popijemo tri skodelice čaja, pred jedjo in po jedi.

Zdravilno čajno mešanico sestavimo iz dveh delov rmana in gladišnika ter enega dela zdrobljenih plovcev kumine. Ščep mešanice prekuhamo v skodelici vode in pustimo malo stati. Trikrat na dan popijemo po eno skodelico čaja, pol skodelice pred jedjo, ostanek po jedi.

Čaje ki jih pijemo pri težavah z želodcem, ne smemo sladiti, moramo jih piti grenke.

VNETJE ŽOLČNIKA (Vnetje žolčnega mehurja)

Pri vnetju žolčnika blago deluje potrošnikov čaj. Vzamemo ščep drobno narezanih korenin in prav toliko zeli. Vse prekuhamo v pol litra vode. Čaj imamo za ves dan. Vsakokrat pred jedjo popijemo skodelico čaja. Odlično zdravilo pri želodčnih boleznih, zlasti pri vnetju žolčnika, je sok črne redkve. Redkvice dobro naribamo in iz njih iztisnemo svež sok. Prve tri dni naj bolnik zjutraj popije 0,5dl soka, naslednje tri dni 1dl, nato 1,5dl soka na dan; potem ga vsake tri dni spet začne manjšati za 0,5 dl, da se vrne na začetno dozo. Določene količine ne smemo prekoračiti, ker lahko sok tudi slabo vpliva na ledvice. Bolnikom z bolnimi ledvicami in želodcem takšno zdravljenje odsvetujemo. Namesto črne redkve (*Raphanus sativus*) je dobra tudi rdeča in bela redkva.

DALJE

ŠČEP LJUBEZNI TUDI V LONEC

JELENA STEFANČIČ

kus rib. Klasična priloga k žaru pečenim ribam so pikantne omake, dušen grah, beluši in brokoli. Paradižnike in kose paprike pa lahko pečemo skupaj z ribami na žaru.

Peka rib v pečici: pečenje v pečici je eden najpreprostejših in najprivlačnejših načinov za pripravo rib. Rib - veliko, majhno ali razrezano na kose - damo v z maslom namazan plitev model in jo začnimo. Kot tekočino uporabljamo nekaj olja, stopljenega masla, limonin sok, vino. Velikokrat potresemo ribo z dišavnimi dodatki, na primer sesekljanim česnom ali kruhovimi drobtinicami, da dobijo lepo rjavo barvo. V pečici pečene ribe potrebujejo v glavnem malo priloge. Kot omako uporabimo sok, v katerem so

se pekle, za prilogo pa riž ali testenine.

Tunina s koprcom in šampinjoni: za ta recept sta enako primerna svetlo in temno meso. Odlična priloga so testenine v obliki školjk. Za 4 obroke potrebujemo: 3 žlice olivnega olja; 15g surovega masla; drobno sesekljana čebula; na drobne kocke narezan korenček; drobno sesekljan strok česna; 2 drobno sesekljana sardelna fileja; 3 na rezine zrezani in očiščeni gomolji koprca; žlica sesekljane peteršilja; 4 žlice posušene pelina; 1kg steakov tunine (debelih po 2cm); sol in poper; žlica janeževega likerja.

DALJE

RAZPRAVA NA OBČNEM ZBORU ZSSDI

VIDONI (JADRAN) RAZMIŠLJA O DELOVANJU DRUŠTEV

ERIK DOLHAR

ENI NAPREDOVALI, DRUGI OBSTALI

ERIK DOLHAR

Izidi tekem preteklega tedna so bili za marsikatero zamejsko ekipo odločilni. Zarja si je že sredi tedna zagotovila napredovanje v nogometno promocijsko ligo (na sliki veselje igralcev).

FOTO KROMA

Jadran je po razburljivem finišu sobotne košarkarske tekme v Bielli moral opustiti še zadnje upe v napredovanje v B-1 ligo. Kljub fantastičnemu Vitezu so namreč po podaljšku za pičlo točko slavili domačini, ki so si tako zagotovili napredovanje.

Razveseljive novice prihajajo z odbojarskega prizorišča. S sobotno zmago proti šesterki Ponte delle Alpi so si Slogaši matematično zagotovili napredovanje v B-2 ligo (na sliki slavje Blahutovih fantov).

FOTO KROMA

Nadvse pozitivni zaključek prvenstev naših ekip torej. Lahko pa pričakujemo še druga slavja. Največ možnosti za to ima med amaterskimi nogometarji Juventus, ki bi lahko napredovala iz Promocijske lige; Primorje bi se lahko pridružilo Zarji v promocijski ligo; Mladost in Breg bi se lahko "odlepila" od pekla 3. amaterske lige.

Med košarkarskimi peterkami ima kot edina ekipa možnost za napredovanje v C-2 ligo Cicibona, med odbojarskimi šesterkami pa so tik pred napredovanjem dekleta Sloge in fantje Soče.

E.D.

Občnemu zboru Združenja slovenskih športnih društev v Italiji, ki je bilo na Opčinah 18. aprila, je sledila kratka razprava, v katero so posegli trije predsedniki: Pavel Vidoni (SZ Jadran), Niko Pertot (ŠD Sokol) in Marino Košuta (JK Čupa).

Najdaljši poseg je imel **predsednik Jadrana Vidoni**. Njegova zanimiva izvajanja objavljamo v celoti.

"Moj poseg je predvsem razmišljanje o sedanjem in bodočem delovanju naših društev, namen pa je sprožiti debato (...) o bodočnosti našega športa.

Naš šport oz. delovanje naših športnih delavcev je bilo usmerjeno predvsem v narodno-socialni aspekt našega delovanja. Tudi s športom smo želeli ohraniti narodno zavest med našo mladino. Naša društva so se ustanovila po vsem teritoriju, kjer živimo, in ta kapilarni razvoj športnih klubov je pripomogel k rasti števila atletov in športnih delavcev. Z večanjem števila športnikov pa so prišli tudi prvi odmevni rezultati, kar je povsem logično. Vse to je bilo sad dela požrtvovalnih odbornikov, ki so prosti čas v celoti posvetili delovanju naših društev. Pristop vseh - tako igralcev kot trenerjev in odbornikov - je bil in je amaterski in na prostovoljni bazi.

Pred 20 leti so naši košarkarski predhodniki uvideli, da bi z združenimi silami lahko dosegli boljše rezultate. Iz te zamisli se je tako rodila združena ekipa Jadrana. Skupno z narodno-socialnim aspektom naše dejavnosti skušamo gojiti tudi kvaliteto našega športa. Zavedamo pa se tudi, da je na višjih tekmovalnih ravneh šport vse bolj profesionalno zgrajen, zato naš amaterski pristop v določenih aspektih omejuje našo možnost do višjih ali vrhunskih rezultatov.

V zadnjem obdobju pa smo še pred drugim dejavnikom, ki bo oz. že siromašni našo športno dejavnost. To je gospodarska kriza, ki je zajela skoraj vsa naša podjetja; posledice se občutijo pri vsem zamejskem delovanju in ne samo na športnem področju. Za pridobivanje finančne podpore moramo tako prirediteljke in prireditelje, kar pa nam pomaga le kot kozarec vode v oceanu stroškov, ki jih imamo pri našem delovanju. Druga pot za pridobivanje denarja je iskanje sredstev

izven našega prostora. Če izberemo to pot, moramo našim sogovornikom pokazati konkretne in vrhunske dosežke.

Tako smo pred izbiro. Najprej moramo odgovoriti na vprašanje, kaj želimo z našim športom, z našim delovanjem, z našimi dosežki. Zavedamo se, da moramo nadaljevati z narodno-socialnim aspektom našega udejstvovanja, saj si ne moremo privoščiti, da naša mladina zahaja v druge kroge, ker bi bil s tem ogrožen obstoj vsega zamejstva. Z druge strani smo primorani uveljaviti naš šport na čimvišjem nivoju.

Gospodarska kriza in iskanje kvalitete nas morata uvajati v racionalizacijo našega športa in združevanje sil. Dobiti moramo pravo sinergijo med množičnostjo našega delovanja in kvalitetnimi dosežki. Za upravljanje športnikov in moštev, ki dosegajo vidne rezultate, moramo vzgojiti vodilni in strokovni kader, ki mora imeti profesionalen in sodoben pristop do delovanja. Predvsem si upam trditi, da moramo veliko pažnje usmerjati v vzgojo kvalitetnih odbornikov. Ta kader je tisti, ki mora voditi vso našo stvarnost. V preteklosti pa se je večkrat dogajalo ali se še dogaja, da so atleti prekašali v profesionalnosti svoje voditelje. Moralo pa bi biti ravno nasprotno.

Ta struktura bi po mojem mnenju morala delovati pod okriljem naše krovne organizacije, ki bi morala prevzeti nase tudi vzgajanje teh kadrov. Vendar pa bi morala biti ločena od delovanja ostalih zamejskih društev, nekako tako, kot se dogaja z reprezentancami. Vsekakor bi moral biti vodilni kader stalno v kontaktu z matičnimi društvi, sodelovati pri vzgoji mladih igralcev, slediti razvoju najbolj perspektivnih in seveda nuditi vsakršnokoli pomoč društvom. Ta organizacija bi kratkoročno morala biti vrh piramide, ki pa mora imeti solidno in čimširšo bazo. Približno to, kar je sedaj Jadran, kajti ta beseda nam pomeni pojem

združevanja in se je to ime že utrdilo tudi v širšem prostoru, ni pa nujno.

Zavedam se, da so problemi, ki sem jih nakazal, zelo obširni in vredni globlje analize. Zato predlagam, da bi poleg današnje diskusije organizirali posvet z vsemi akterji našega športa. To diskusijo bi lahko naknadno razširili tudi na ostale dejavnike naše zamejske skupnosti.

Glede sedanje strukture ZSSDI-ja pa menim, da je

povezava med izvršnim odborom in bazo oz. društvi zelo šibka. Kot je povedal na zadnjem sestanku predsednik Kufersin, se je sedanji odbor ukvarjal predvsem z zunanjimi aspekti združenja, to je priznanje s strani CONI-ja in boljše povezave s športnimi ustanovami v Ljubljani. To je pravilno in moram čestitati našemu vodstvu za uspehe (upam, da nam bodo prinesli konkretna dejstva), vendar problemi nastajajo pri bazi in o tem bi morala biti glava združenja seznanjena. Pokrajinski odbor, vsaj glede tržaške pokrajine, se v zadnjih letih sploh ni sestal, delovanje je bilo po mojem mnenju zelo skromno. Menim pa, da je (ali je bil) ta organ vez med izvršnim in bazo. Če bo ta organ po predvidenem restrukturiranju združenja izginil, pa moramo po mojem mnenju nekoliko spremeniti strukturo izvršnega odbora. Menimo, da bi morala košarkarska društva izvoliti v izvršni odbor enega pred-

stavnika za vsak t.i. množični šport (nogomet, košarka, odbojka) in enega predstavnika za ostale panoge. Mislimo, da se zdi tako strukturiran odbor, kot je sedanji, nekaj abstraktnega in nima nič skupnega z našimi društvi. Po naših izkušnjah so odbori raznih športnih zvez sestavljeni iz predsednikov baze, to je društev. Na vse to moramo dobro pomisliti, če hočemo, da bo naše združenje nekaj pomenilo ne le navzven, ampak predvsem med nami samimi.

Na koncu pa imam še prošnjo. Že večkrat smo prosili, da bi bil en uradnik združenja dvakrat ali trikrat

tedensko prisoten tudi na Krasu (npr. Opčine / Prosvetni dom). Ta prošnja pa je vsakič naletela na gluha ušesa. Prosil bi, da damo na današnjem občnem zboru ta naš predlog na glasovanje."

Do tega glasovanja ni prišlo, predsednik Kufersin pa se je večidel strinjal z Vidonijem.

SEMINAR ZA ODBORNIKE ŠPORTNIH DRUŠTEV

Po uspešni izkušnji izpred dveh let je pokrajinski odbor ZSSDI za Goriško tudi letos priredil dvodnevni seminar za odbornike športnih društev, ki z različnimi panogami bogatijo goriško telesno-kulturno pahljačo. V ponedeljek sta predavala dr. Boris Peric in prof. Aldo Ruppel; v torek, 7. t.m., pa bodo spregovorili še dr. Damijan Pavlin, prof. Emidij Susić in prof. Ivan Peterlin.

O seminarju bomo obširneje poročali v naši prihodnji številki.

MOTOCIKLIZEM

Zenič presenetil v Budimpešti

Zamejski dirkač Albert Zenič je na prijateljevi Aprilii 125 nepričakovano slavil na zadnji preizkušnji slovenskega prvenstva na Hungaroringu. Zmaga je bila toliko slajša, ker se je Zenič letos odločil, da bo tekmoval v avtomobilskem Clio prvenstvu Slovenije, v soboto pa je odpotoval v Budimpešto, si sposodil prijateljev železni konjiček, zabeležil 3. najboljši čas na treningih, v nedeljo pa vse presenetil in zmagal v kategoriji 125 sport production pred Novogoričanoma Samcem in Štrukljem. Tale Zenič pa je res nepredvidljiv; želimo si še takih presenečenj!

GORSKO KOLESARSTVO

Uspel 2. Pokal pomladi

V nedeljo, 14. 4., je bila v Doberdobi kross-tekma, v organizaciji športnega odseka društva Hrast. Sončno in toplo vreme je pripomoglo, da so se tekmovalci številno odzvali pobudi. 60 kolesarjev se je dvakrat spustilo po označeni progi, popestrjeni z naravnimi ovirami, skoki in slalomi med količki. Sodnike in časomerilce je nudil Smučarski klub Devin, kateremu se organizator tudi zahvaljuje.

Čprav progna ni bila dolga, je bila še kar zahtevna zaradi težkega terena. Tekmovalci so se pogumno spoprijeli s progjo. Na prazniku pomladi so bili razglašeni tile rezultati: najboljši absolutni čas sta imela Sarah Sossi in Aleš Devetak, na društveni lestvici pa je prvo mesto zasedel SK Devin pred SKD Hrast in SZ Olympio.

AVTOMOBILIZEM

Villeneuve po očetovih stopinjah

Mladi Kanadčan Jaques Villeneuve je na Williamsu prvič v svoji karieri osvojil dirko Formule 1. To mu je v nedeljo uspelo v Nemčiji, na Nurburgringu, kjer si je domača publika veliko pričakovala od domačina Shumacherja, ki je s svojim Ferrarijem zasedel odlično in nepričakovano 3. mesto pred Angležem Coulthardom na McLarenu.

NOGOMET

Milanu italijanski državni naslov

Berlusconijska enajsterica si je predčasno matematično zagotovila naslov italijanskega prvaka. Po zmagi proti Fiorentini in istočasnem remiju drugouvrščenega Juventusa so Capellovi fantje in številni navijači po apeninskem polotoku lahko dali duška svojemu veselju.

TENIS

Gaja končala B-ligaške nastope

Z nastopom proti lansnemu državnemu prvaku TC Firenze so tenisači Gaje sklenili letošnje prvenstvo B-lige, v katerem so nastopali kot novinci. Ob tej priložnosti smo igralca **Boruta Plesničarja** vprašali za krajšo izjavo: "Ob začetku tega prvenstva je bil cilj naše ekipe osvojitev vsaj kake posamezne točke, kar nam je več kot uspelo, saj smo

predvsem proti Bologni in Padovi zabeležili dve posamezni zmagi in proti Meranu celo zaključili z remijem. Povedati moram, da sta se najbolj izkazala moj brat Aleš in Jaka Božič. Na koncu je bil to velik uspeh našega društva, ker nismo ob naših igriščih še nikoli imeli toliko gledalcev (okrog 150), tako da smo po tem krstnem nastopu v najvišji italijanski teniški ligi povsem zadovoljni. Po tem uspehu v B-ligi bom nadaljeval z Gajino ekipo v ligi nižje."

Katoliška knjigarna v Gorici
 petek, 10. maja 1996, ob 18. uri

predstavitev publikacij
S. Gregorec - Ivček Nagajivček
M. Perat - Kraljična z ledenim srcem
50 let Pastirčka

ki so izšle ob zlatem jubileju otroške revije Pastirček

...
Katoliški dom v Gorici
 nedelja, 12. maja 1996 - **PASTIRČKOV DAN**
 ob 16. uri **SLOVESNA PRIREDITEV**

AGRICONTO

Veliko uslug na istem računu

- ♦ *AGRICONTO - upravljanje*: tekoči račun po ugodnih pogojih, visoke obresti na depozitih, kredit do 50 milijonov z obrestno mero kot Prime Rate ABI, brezplačna uporaba bankomata in drugih uslug, Servis za upravljanje likvidnosti.
- ♦ *AGRICONTO - financiranje*: kredit do 70 milijonov za 12 mesecev, obnovljiv, z obrestno mero na osnovi Prime Rate ABI za vse stroške na krajših terminih.
- ♦ *AGRIANTICIPO*: anticipacija na posojilih z olajšano obrestno mero, ki jih predvidevajo posebni zakoni za izboljšanje, ohranjanje, dotacijo, mehanizacijo, naravne katastrofe. Obrestna mera na osnovi Prime Rate ABI. AGRIANTICIPO traja 6 mesecev, lahko je podaljšan za nadaljnjih 6 mesecev.
- ♦ *AGRIMUTUO*: omogoča posojilo do 100 milijonov lir za izredne ali nepredvidljive stroške. Trajanje posojila od 18 do 60 mesecev z rokom plačila vsakih 6 mesecev po stalni obrestni meri na osnovi Prime Rate ABI.

CASSA
 DI RISPARMIO
 DI GORIZIA

AGRO

· G · O · R · I · C · A · p.o.

Šempeter pri Gorici

Tudi podjetje Agrogorica
 prispeva k razvoju kmetijstva
 in trgovine

V zadnjih letih so v Vipavski dolini izvedli preobrazbo prejšnjega načina gospodarjenja in upravljanja v kmetijstvu. Iz Kmetijskega kombinata Vipava, ki je po svojih ciljih, usmeritvi in organizaciji poskušal vzpodbujati zlasti družbeno kmetijstvo, so razvili več podjetij za poslovanje in delovanje v novih razmerah, torej na svobodnem tržišču. Med temi podjetji je tudi **Agrogorica v Šempetru pri Gorici**, ki se ukvarja s pridelavo nekaterih kmetijskih kultur in s trgovino. Slednja obsega zlasti promet s sadjem in zelenjavo.

Agrogorica ima okoli 200 ha nasadov hrušk, ki imajo velik sloves na slovenskih tržiščih, pa tudi v tujini. Na območju spodnje Vipavske doline je podjetje uredilo vzorne nasade najboljših vrst hrušk, ki so plod domačih izkušenj, znanja in dela. Pridelek

tega sadja znaša okoli 4.500 ton letno, pri čemer polovico hrušk izvozijo v Italijo, Nemčijo in v zadnjem času tudi v Rusijo. Breskve pridelujejo v več nasadih, le-ti pa obsegajo skupaj okoli 65 hektarov. **Agrogorica** bo svoje nasade breskev z novimi naložbami čimpraj povečala na skupaj od 80 do 100 hektarov. Breskve iz spodnje Vipavske doline slovijo po dobrih sortah, sočnosti, barvah in okusu, zaradi česar imajo stalne

kupce in ugodne cene na tržiščih. Maloprodajna trgovina šempetrskega podjetja je razširjena na ob-

močju Nove Gorice, v Posocju, na Idrijskem, cerkljanskem in tudi v Vipavski dolini, vključno z Ajdov-

V NAŠI VRTNARIJI LADA V ŠEMPETRU nudimo zelo veliko izbiro okrasnih sadik, sadik sadnega drevja in najrazličnejšega cvetja za gojenje v zaprtih prostorih ali na prostem. Vse informacije lahko dobite na tel. (065) 31-259.

scino in Vipavo. **Agrogorica** sadje in zelenjavo nabavlja od zasebnikov, s katerimi prek kmetijske zadruga v Vipavi sklepa pogodbe, tako da je za obe zelo razširjeni kulturi zagotovljena prodaja. Pridelek sadja in zelenjave torej ne propada, saj ga po dogovorjenih cenah, skladno s pogodbami, odkupuje podjetje **Agrogorica**. Zelo velikega pomena za podjetje je hladilnica, ki ima prostora za 7.500 ton sadja, zelenjave in tudi drugih

živil, ki jih **Agrogorica** nabavlja drugod (tudi v tujini), da z njimi preskrbuje slovensko tržišče. Hladilnica leži tik ob meji z Italijo, kar je glede na pospeševanje izmenjav in trgovine med sosednjima državama zelo pomembno. Dodajmo, da bodo stari del hladilnice (zgrajen je bil 1973. leta) kmalu začeli obnavljati.

Agrogorica v Šempetru pri Novi Gorici je skratka uspešno podjetje s 168 zaposlenimi; lani je skupen promet tega podjetja znašal milijardo 800 milijonov tolarjev.

Agrogorica ima svoje prodajalne povesod ob slovensko-italijanski meji. Vseh je 18, v njih pa radi prodajajo tudi kupcem iz Italije.

Torej pridite v naše trgovine nabavljat sadje, zelenjavo in druga živila. Zagotavljamo sveže blago po ugodnih cenah.